

MEGNYÍLT A IV. ANYANYELVI KONFERENCIA PÉCSÉN

(Folytatás az 1. oldalról)

teszi, vagy legalábbis nem akadályozza meg a kapcsolatok fejlődését. A magyar társadalom mind saját külső kapcsolatainak építése, mind saját társadalompolitikájának továbbfejlesztése során, érdekelte abban, hogy a hazai kultúra és a külföldön élő magyarok közötti kulturális, tudományos és emberi kapcsolatok még a mainál is szélesebbé, tartalmasabbá és hasznosabbá váljanak.

Bognár József beszéde után Lőrincze Lajos professzor tartott előadást az anyanyelvi mozgalom elmúlt tíz évéről.

Lőrincze Lajos előjában hangsúlyozta: a mostani öszszjövétel jelentőségét erősíti, hogy éppen tíz évvel ezelőtt volt Debrecenben az első anyanyelvi konferencia, s az évforduló jó alkalom a

visszatekintésre, számadásra.

Az anyanyelvi mozgalom célul tűzte ki, hogy a határainkon túl élő magyaroknak segítsünk nyelvünk őrzésében, magyar kultúránk ápolásában, a magyarsághoz való tartozásuk tudatának erősítésében. Már a debreceni konferencián kialakult a feladat: közösen meg kell alkotni az anyanyelvi oktatási eszköztárat, intézményrendszerét. A kezdet kezdetén létrehozták a balatoni — nyelv-tanulással egybekötött — gyermeknyaralató — táborokat. A hazai és külső országban élő magyar szakemberek, pedagógusok lelkes, áldozatos munkájának eredményeként néhány év alatt az iskolások mincén korosztálya számára elkészült a könyvek.

1972-ben megnyitották a sárospataki nyári kollégiumot, hogy a gyermeknyaral-

atásból kinőtt korosztály is megfelelő lehetőséget kapjon anyanyelvi tudásának gyarapítására. 1975-ben megszervezték a debreceni pedagógus-továbbképző tanfolyamot, 1979-ben megjelent a „Beszéljünk magyarul!” című tankönyv.

Lőrincze Lajos a továbbiakban elemezte azt a szemléletváltozást, amelynek lényege: a magyar kultúra értékeinek — a magyar irodalomnak, történelemnek, művészetnek, hagyományoknak — megismertetése nélkül nem oktartható igazán a nyelv sem. Segíteni kell a népdaléneklés, néptánc, színijátás minél szélesebb körű és minél igényesebb formájú-tartalmú elterjedését is.

Délután a külföldi résztvevők hozzászólásával folytatódott a konferencia. A következő napokban bizottságokban és munkacsoportokban folytatja tanácskozását.

Kitüntetés

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Kulín Lászlónak, az orvostudományok doktorának, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Gyermekklinika nyugalmazott egyetemi tanárának 80. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta.

Meghalt a volt panamai elnök

Repülőgép-szerencsétlenség következtében életét vesztette Omar Torrijos tábornok, a panamai nemzeti gárda főparancsnoka, az ország és a kormány volt elnöke — jelentették be szombaton Panamavárosban.

A kiemelkedő államférfi, akinek a nevéhez fűződik az Egyesült Államokkal kötött új csatornaszerződés, csütörtökön Penonome városából indult el helikopteren a Cclesita nevű falu felé. A helikopter erős viharba került, és az ország középső részén, Ola település közelében lezuhant. A szerencsétlenség következtében életét veszítette a gép kapitánya és öttagú legénysége is.

Aristides Rojo panamai elnök szombat este a kormány rendkívüli ülését rendelte el. Ezen az ülésen úgy döntöttek, hogy Omar Torrijos tábornokot kedden, nemzetközi híres káder tiszteltetemetik el.

Torrijos 1968-tól 1978-ig állt az ország élén. Legnagyobb politikai sikere a Washingtonnal kötött új csatornaszerződés volt. Torrijos erőteljes nemzetközi mozgalom kibontakoztatása nyomán 1977-ben érte el, hogy az Egyesült Államok lemondjon a Panama-csatorna és a csatornaövezet fölött gyakorolt „örökös jogáról”.

Torrijos, hűen korábbi munkatársához, államfői tisztségének feladása után is állandóan az országot járta, és semmi fáradságot nem sajnált Panama mezőgazdasági, ipari fejlesztésének előmozdítására. Végzetes útján éppen abba a faluba tartott, ahol korábban agro-ipari fejlesztési programot indított el, és a nyomor sújtotta vidéken meghonosította az állattenyésztés fejlettebb formáit.

A panamai kormány szombat este úgy határozott, hogy Florencio Flores ezredes, eddigi vezérkari főnököt nevezi ki a nemzeti gárda főparancsnokává.

A nyolcadik

A belfasti Maze börtön lassan riasztó jelképpé válik: komor falai között meghalt az újabb, immár a nyolcadik éhségsztrájkoló.

A legújabb áldozat, a huszonöt éves Kieran Doherty még május végén vette át az iszonyú stafétabotot az IRA sajátos kamikaze-akciójában. Szombaton egy másik fogoly, Kevin Lynch hunyt el, és a börtönfalak között is akcióképes szervezettel, az Ir Köztársasági Hadsereg (IRA) azonnal kinevezte cellatársát, az ugyancsak huszonöt esztendő Liam McCloskeyt az akció folytatójává. A világ részvételvel vegyes iszonyattal várja a nyolcadik fogoly „utódjának” kijelölését is.

Nyolc életerős fiatalember szünetekkel telő halála nyilvánvalóan felkavarja a nemzetközi közvéleményt — és aligha lehet vitás, hogy ezzel a szomorú láncreakcióval éppen ez az IRA célja.

Az ulsteri tragédia immár több évszázados mégis nehézhé elhinni, hogy a huszadik század vége felé ilyen tetszozatokra legyen szükség Nyugat-Európa egyik fejlett országában. A jelek szerint azonban ezek az elszántságukban és önfeláldozásukban extrém kísérletek is a londoni hatalom csaknem teljes közönyével tállakoznak. A világ tisztában van azzal, hogy az ir probléma gyökerei rendkívül mélyek, és azzal is, hogy ez nemcsak a múlt, hanem a jelenre is vonatkozik. (Nem utolsósorban arról van szó, hogy Ulsterben a lakosság többsége protestáns, tehát nem osztja az IRA célkitűzéseit.)

Van azonban egy döntő pont, amelynek értékelése...

ben — szinte pártállásra és etnikai hovartartozásra való tekintet nélkül — az egész világ egyetért: ez pedig az, hogy a Thatcher-kabinet az ulsteri kérdést is éppoly érdeketlen és kegyetlen módon kezeli (illetve nem kezeli), mint az „anyaország” szociális feszültségeinek min-napi robbanásait.

Mind az észak-írországi, mind az angliai zavargások eredőit összetek, mindkét detonációs roszatnak vannak vitatható megnyilvánulásai. Ez azonban — és ezt ma már a brit sajtó is hangsúlyozza — nem menti fel a Downing street 10. lakóját attól, hogy e mozgalmakat annak fogja fel, ami: társadalmi problémának.

Amíg a tory-piramis csúcsain minden szociális természetű megmozdulást adminisztratív kérdések minősítenek, folytatódik az a tendencia, amit a moszkvai Pravda kommentátora így fogalmazott meg a lap vasárnapi számában: „A brit konzervatív kormány politikája a csőd felé sodorja az országot...”

Harmat Endre

A zöl

Ha a zöldségtermelési tevékeniséssel foglalkozóknak röviden és tömören, ugyancsak ne...

A „zöldségügy”-ről ugyan ma, manapság, csak a nagyvárosi, rendezett mezei egy-egy vitában felhívják, nézeteltérések — venne igénybe — s a tünk, nem vontunk le...

TERMELEÉS,

Az elmondottak érvényesek a Megyei Népi Ellenőrségi Bizottság legutóbbi ülésén is, ahol „a háztáji és gazdaságok zöldség- és gyümölcs-termelése, felvásárlása és a lakosság zöldség- és gyümölcslátása” című vizslatról készült összefoglaló jelentés megvitatása szere a napirenden.

A háztájiában történő zöldségtermesztést 1977 óta szorgalmazza a megyei társasmezőgazdasági osztály, nem éppen átlós sikerrel. A háztáji bizottságok és a területi irányító, szervező munkájától, a tagság kétségbeesésétől és a területen kialakított hagyományoktól függ a tevékenység — állapítja meg a jelentés. Az újléti Új Elek debreceni Hunyadi és a rösszakáli Kossuth Termékszövetkezet a jó példák tartozik. Ezekben a gazdaságokban sikerült egyesíteni a kétféle gazdálkodás előnyeit. A háztáji területeken a faj-előkészítést, a növénydelmet a tsz-ek gépei végzik a kézi munkát pedig a tsz és családtagjaik vállalják a munkát. Hogy eredményes legyen ez a forma, azt mutatja például, hogy a közszakáli Kossuth Tsz hat...

Kedve

A gazdaságpolitika és ideai terv alapvető célja — az egyensúlyi, elsőso a külkereskedelmi helyzet vitásának és a lakosság életszínvonalának fenntartása — szomszögeből a gazdasági munka első eredményei, még szerzőszo lva is, kielégítőek. Az a minősítés a nem rubel számolású árucseré első mértékéről túlzottan szafogott: a január-júniusok nem rubel értéklású forgalmának mérlegelműlt öt-tíz esztendősoha nem volt oly kedvezensúlyközeli, mint ez az Áttagbör, az átlagké is oly mértékben emelkedett, ami megfelel az életszínvonal megőrzésére tervezett kölményének.

Szerén

Az év kezdetén — az első hónapban — az érmelés és értékesítés egy évvel korábbihoz kélfelénkült, ám a félévsozében az 1981-re előlított növekedési ütemnek feljebb a felét érte el. A parti termelési igénycsökkenés az érmelés mértékét azelőtt megváltoztatta, hogy a múlt év első felében amihez most viszonyított a termelés visszaesett, legjobb esetben is csak a lútható, hogy az ipar 1980 sso felében elérte 1979 átlósátlakának szintjét.

Az ipar az elmúlt évben képtelen volt a sokebb értelemben vett gazdasági kodását az ipari növekedelményeihez, lehetgeihez igazítani. Az ipari tevékedés évtizedek óta túlégyidejűleg három pör — a belföldi fogyasztás felhalmozási, valamint a csialista és a tökécs piac támaszkodott. Nyilván hogy az összes belföldi használas ma már az érmelés bővítéséhez a szolgáltatás vásárlóerőt, a...

BOSSZÚBÓL, MEGFÉLEMLÍTÉSŐL

A Vörös Brigádok újabb gyilkossága

RÓMA (MTI). A Vörös Brigádok hóhérai hétfőre virradóra megölték Roberto Peci. A 25 éves férfi golyókkal gúzsba kötött holttestét reggel 7 óra tájban találták meg Róma mellett a Capannelle lövészpálya közelében. Nyakába egy táblát akasztottak „Halál az árulóknak!” felirattal.

A Vörös Brigádok bosszúból és megfélemlítésből követték el újabb gyilkosságukat — mutatnak rá római megfigyelők. Roberto Peci ugyanis annak a Patrizio Pecinek a testvére volt, akit a rendőrség terroristaként tavaly letartóztatott, és aki vallomásaival nagyon sokat segített a terrorszervezet felgöngyölítésében, egy-két esetben pedig még a politikai agytrósztról is tudott felvilágosítást adni — jöllehet csak kisebb fontosságú, periferikus információkat. Rómában úgy vélik, hogy az agytrósztr Roberto Peci június 10-i elrablásával, meghurcolásával és meggyilkolásával példát akart statuálni azoknak a terroristáknak, akik börtönbe kerültek, elrettentve őket attól, hogy valljanak, különben az történhet családtagjaikkal, mint most Patrizio Peci testvérrel.

Az olasz közvélemény fel-

háborodással értesült az újabb terrorista gyilkosságról, amely alig egy nappal azután történt, hogy megemlékeztek a bolognai fasista merénylet nyolcvanöt áldozatáról. Sokan felteszik a kérdést: miféle védelemben részesítették a hatóságok azokat a „bűnbánó terroristáknak” a hozzátartozóit, akik vallomásaikkal segítettek a terrorizmus elleni harcban? Miféle eljárás, amely magát a nyomozómunkát sodorja veszélybe azzal, hogy hagyják megfélemlíteni a tanút? Sokaknak az a véleménye, hogy a felelősök megint csak magában az államapparátusban keresendők — hasonlóképpen a P-2-ügyhöz.

A Vörös Brigádok egy hónapon belül másodsorú adta tanulóit kérlelhetetlen ségének, hidegvérrel „kivégezve” Roberto Peci, a valamást tevő volt terroristát, Patrizio Peci testvérét.

Roberto Peci — aki korábban maga is a terrorszervezet tagja volt — egy hónapon belül a második, Aldo Moro kereszténydemokrata pártvezető meggyilkolása óta pedig a harmadik személyt, akit a Vörös Brigádok kivégeztek. A rettegett terrorszervezet

legutóbbi áldozata a mondesion cég igazgatója, Giuseppe Taliercio volt, akit július 6-án öltek meg. Azóta két más túsúznak (Ciro Cirillo kereszténydemokrata politikusnak és Renzo Sandruccinak, az Alfa Romeo cég egyik vezetőjének) „megkegyelmezték” és szabadon engedték őket. Egyszer — július 23-án — „megkegyelmezték” már Roberto Pecinek is, de két nappal később újabb feltételekkel tették függővé szabadon bocsátását. Azt követelték, hogy az országos napilapok közöljék kiáltványait, a RAI — az állami televíziós társaság — pedig játssza le a Peci „kihallgatásán” készített videofelvételt. A szocialista párt lapja, az Avanti!, és a szélsőbaloldali Lotta Continua kivételével egyetlen sajtóorgánium sem volt hajlandó teljesíteni a követelést. Ezért a Vörös Brigádok — Peci családjának könyörgése ellenére — pénteken bejelentették, hogy végrehajtják az „ítéletet”.

Patrizio Peci — aki vallomása miatt viszonylag enyhén, háromévi börtönbüntetést kapott — testvére haláláról értesülve kijelentette: a Vörös Brigádok gyilkosok bandája. (MTI)

Nem javul a termelékenység, az ellátás

TOVÁBBI GONDOK LENGYELORSZÁGBAN

Szombaton ülést tartott a Lengyel Egyesült Munkáspárt KB Politikai Bizottsága — jelentette a PAP hírvirősnökség. A lengyel párt vezető testülete megvitatta a IX., rendkívüli pártkongresszus határozatait végrehajtásának kérdéseit, és tárgyalta az országban kialakult válságos társadalmi, gazdasági helyzetet.

Az állami szervek rendkívül kevés mezőgazdasági terméket tudtak csak felvásárolni, s ez a piaci ellátás további romlásához, a jegyre járó húsadagok ideiglenes csökkentéséhez vezetett. Mindez országos méretű konfliktus kibontakozásához vezetett. A sztrájkfelhívások és különösen az utcai tüntetések nagy veszélyt jelentenek az országra. Ezt a légkört kihasználják a Szolidaritás egyes elemei, akik meg akarják akadályozni a LEMP IX. kongresszusa politikai vonalának érvényesülését. E célokat szolgálja — hangzik a közlemény — a Lengyelországot fenyegető éhségről szóló hazug híresztelés is. A LEMP Politikai Bizottsága megállapítja: a népgazdaságnak nincsenek tartalékai, nincsenek elérhető élelmiszercikkek, teli raktárak, csak annyik van, amennyit megtermelünk és begyűjtünk — áll a közleményben.

A helyzet javítása nem lehetséges valamennyi társadalmi erő — köztük a szakmai szervezetek — felelősségvállalása nélkül. A bérek, a társadalmi juttatások növelése, amelyek, hogy a szakszervezetek hozzájárulnának a terme-

lés fellendítéséhez — csak a népgazdaság további széttárlását eredményezheti.

A politikai bizottság jóváhagyta az országot demoralizáló fegyverzetlenség és spekuláció jelensége ellen tervezett intézkedéseit is.

A politikai bizottság a közeli napokra összehívta a központi bizottság ülését.

Vasárnap vasárnap ülést tartott a lengyel nemzetvédelmi minisztérium katonai tanácsa. A tanácskozás, amelyen Wojciech Jaruzelski hadsereg-tábornok, kormányfő, nemzetvédelmi miniszter elnököt, a belpolitikai életben megnyilvánuló kedvezőtlen, a biztonságot veszélyeztető jelenségekről volt szó. Ezzel kapcsolatban megvitatott azokat az intézkedéseket, amelyek Lengyelország honvédelmi képessége és biztonsága szempontjából szükségesek. A tanácsülésen a hadseregnek a népgazdasági munkákban való részvételéről, a spekuláció és más társadalmilag veszélyes jelenségek elleni harcra is határozatot hoztak.

Vasárnap késő este hozták nyilvánosságra a lengyel kormány elnökségének szombati üléséről kiadott közleményt. A kormány elnökségének ülésén Wojciech Jaruzelski hadsereg-tábornok, kormányfő elnököt. Jelen volt Marian Wozniak KB-titkár, valamint a legfőbb ügyész és a lengyel néphadsereg vezérkarának főnöke is. A kor-

mányelnökség megállapította, hogy különösen bizonytalanul teszik a helyzetet az utcai tüntetések.

A közlemény ismerteti azokat az intézkedéseket, amelyeket a kormány a szjeim határozatainak végrehajtása, az ellátás, az élelmiszer-termelés javítása érdekében tesz, hangsúlyozva, hogy a mezőgazdasági termékek felvásárlására jelentős erőket fordítanak. A kormány felszólította az üzemeket: szüntessék be azt a gyakorlatot, hogy termékeiket és a nyersanyagot a falvakban közvetlenül húsra cserélik.

Wojciech Jaruzelski miniszterelnök felszólalásában emlékeztetett arra, hogy a kormány több hónap óta határozatokat hoz a helyzet javítására, ezek azonban nem jártak eredménnyel. — A kormányt biztosították — mondotta a kormányfő —, hogy a munkaidő megrövidülését a termelékenység növekedése követi majd. A valóságban azonban a munka termelékenysége drasztikusan esett, nagymértékben csökkent az előállított termékek mennyisége.

A kormány ígéretet kapott, hogy az egyéni paraszti szakszervezetek engedélyezése javítja majd a városok élelmiszerellátását. Valójában erősen csökkent az államnak felajánlott áru mennyisége. A miniszterelnök visszautasította azokat a vádakat, hogy a kormány lassan dolgozza ki a gazdasági reformot. A vonatkozó törvénytervezeteket már három hónapja közzétették. A nyilván-

os vitában való részvételre felszólították a szakszervezeteket is. Erre akkor válasz nem érkezett, de amikor a törvénytervezeteket a szjeim elé kerültek, tiltakozó mozgalmat kezdeményeztek, s olyan tervezettel álltak elő, amelynek tartalma idegen a termelészők szocialista öszsznépi tulajdonának elvétől.

VARSÓ (PAP) A Szolidaritás országos egyeztető bizottságának elnöksége vasárnap este úgy döntött, hogy elfogadja Mieczyslaw Rakowski miniszterelnök felszólítását, és hétfőn kész tárgyalásokat kezdeni a kormánnyal. Rakowski vasárnap hívta föl az egyeztető bizottságot arra, hogy folytassanak megbeszéléseket a kiélezett politikai helyzetről.

Hétfőn délelőtt Varsóban meg is kezdődtek a tárgyalások a lengyel kormány szakszervezeti ügyekkel foglalkozó bizottsága és a Szolidaritás szakszervezet országos egyeztető bizottsága között.

Hétfőn a kormány figyelmeztetése ellenére is megtartották a Szolidaritás varsói szervezetének autóstüntetését. A transzparensekkel ellátott, felbőgözött taxik, teherautók és autóbuszok dudálva vonultak át a városközpontokon és a legforgalmasabb pontokon hosszabb ideig megállították a normális forgalmat. A tüntetés ürügyül a hűsjegekre kiadható adag kényszerű 20 százalékos csökkentése szolgál.

Ha a zöldségtermeléssel, -felvásárlással és -értékesítéssel foglalkozó megbeszélésekről, tanácskozási Bizottság legutóbbi üléséről röviden és tömören akar beszámolni valaki, ugyancsak nehéz feladatra vállalkozik. A „zöldségügy”-ről ugyanis minden elmondható manapság, csak az nem, hogy átlátható, egyszerű, rendezett mechanizmusról van szó. Csak az egy-egy vitában felvetődő tisztázatlan kérdések, nézeteltérések felsorolása több hasábot venne igénybe — s akkor még nem is összegeztünk, nem vontunk le tanulságokat.

TERMELÉS, TERMELTETÉS

Az elmondottak érvényesek a Megyei Népi Ellenőrzési Bizottság legutóbbi ülésére is, ahol „a háztáji és kisgazdaságok zöldség- és gyümölcsstermelése, felvásárlása és a lakosság zöldség-, gyümölcsellátása” című vizsgálatról készült összefoglaló jelentés megvitatása szerepelt a napirenden.

A háztáji termelés zöldségtermesztést 1977 óta szorgalmazza a megyei tanács mezőgazdasági osztálya — nem éppen áttűtő sikerrel. „A háztáji bizottságok és a szervezetők irányítói, szervező munkájától, a tagság készségétől és a területen kialakult hagyományoktól függ a tevékenység” — állapítja meg a jelentés. Az újléti Új Élet, a debreceni Hunyadi és a köröszakáli Kossuth Termelőszövetkezet a jó példák közé tartozik. Ezekben a gazdaságokban sikerült egyesíteni a kétféle gazdálkodás előnyeit. A háztáji területeken a talaj-előkészítést, a növényvelődelmet a tsz-ek gépei végzik, a kézi munkát pedig a tagok és családtagjaik vállalják magukra. Hogy eredményes lehet ez a forma, azt mutatja például, hogy a köröszakáli Kossuth Tsz hat esz-

tendő alatt 16 hektárról 73-ra növelte a zöldségterületét. Ehhez nyilván hozzájárult a zöldségtermelést ösztönző tíz százalékos állami támogatás is. Annál inkább így lehet, mert 1981-től, miután az idén megszűnik a támogatás, ismét visszaesés várható. A tsz vezetői szerint a nagyüzemi zöldségtermelés ráfizetéses, a jövőben marad a zöldségféléknek a 40—45 hektáryi háztáji terület.

Megfigyelhető, hogy azokban a gazdaságokban eredményes a háztáji területek zöldségtermesztésre fogása, ahol nem sajnálnak energiát a termelés szervezésétől, a feltételek biztosításától. A vitathatatlan, hogy kevesebb gonddal jár a háztáji, ha a tagok például kukoricában kapják meg a részüket. (S ez újabb kérdést vet fel: vajon elvárható-e, hogy számottevő gazdasági érdek nélkül, olykor áldatlan viszonyokkal küszködve — lásd: felvásárlás — egy tsz a nehezebb utat válassza?)

Az ÁFESZ-ek mellett működő szakcsoportoknál merőben más a helyzet. A legfőbb, ami megkülönbözteti a tsz-tagok és a szakcsoportok tagjainak helyzetét: amíg a

tsz-ben háttérként nemcsak a gépek, de a kellő szaktudás is rendelkezésre áll; addig a szakcsoportokban csak ritkán található olyan irányító, aki tanácsokkal, gyakorlati útmutatással látja el az új tagokat, a kevésbé tapasztalt termelőket.

A termelés másik, ugyancsak régóta rendezésre váró területe: a kispézellátás. Az alapvető probléma: a mai napig sincs elegendő a kereset eszközökből. Csak egyetlen

adattal illusztráljuk a helyzetet: a népszerű ROBI-50-ből a megyei AGROKER 1981 első felében az igényelt 500 darabban szemben csak 215-öt tudott megvételezni kinn. A szakcsoportok tagjainak további problémája, hogy a viszonylag kevés mennyiséget termelők részére túl drágák a gépek, nem érdemes megvásárolni. A gépkölcsönzésre viszont a legtöbb helyen nincs mód.

ÁRAK ÉS ÁRRÉSEK

Az egész zöldségtermelés legkritikusabb pillanata — a felvásárlás. Ahány termelő, annyi rémtörténet a leminősítésről, a súlycsalásról, a monopólium helyzet kihasználásáról. Ha az eladó részrehajlását, elfogultságát is beszámítjuk, meg akkor is érődik — talán itt van a legtöbb baj.

A NEB-vizsgálat persze sokkal alaposabb annál, mintsem hogy a munkabizottság tagjai beérnek a történetekkel. A tények többet mondanak. A köröszakáli Kossuth Tsz vezetői szerint: „példa volt arra, hogy a zöldségposztáért kilogrammonként 1,50-et fizetett a ZÖLDÉRT, és ugyanazt az árút 4,50-ért értékesítette saját boltjában.” Akárhogy is számoljuk, ez bizony kétszáz százalékos haszon.

A köröszakáliakat nem vádolhatjuk elfogultsággal, hiszen hasonló információkat máshonnan is kaptak a megyei jelentés készítői. Azt például, hogy a ZÖLDÉRT-nél június 16-án a zöldséget 15 és 20 forintért vették át, s a fogyasztóknak 45-ért adták el. Enyhén szólva túlzás, erre egyszerűen nincs magyarázat.

Bár némi iróniával megjegyezhetnénk: legalább át-

veszik az árut. Mert a hajdúböszörményi ÁFESZ kilenc, felvásárlásra alkalmas boltja közül — a vizsgálat idején legalábbis — nyolcban nem foglalkoztak a termelőkkel.

A felvásárlással kapcsolatos, állandóan visszatérő probléma a felvásárlóhelyek nyitva tartásának rendezetlensége. A kisebb baj az, hogy a napi nyitva tartás csak a legkritikusabb esetben van kiírva — azt meg lehet kérdezni. Az már bosszantóbb, hogy még a NEB-ülés napját, július 31-ig sem sikerült megoldani a vasárnap felvásárlást — se az ÁFESZ-eknél, se a ZÖLDÉRT-nél. Pedig különösen az árudömping idején lenne nagy szükség az állandó átvételre.

Végezetül egy javaslat, amely a NEB-ülést követően hangzott el. A szervezeti keretek rendezetlenségére ellenére jó termés ígérkezik számtalan zöldségféléből, egyes gyermekintézmények a szűkös étkezési normákat növelhetik, ha a dörmpingárakat kihasználva, saját erőből készítenek félre olcsó sávosavanyúságot, befőttet — megtakarítva ezzel a drága bolti beszerzéseket.

G. L.

szinte pártállásra és hovatartozásra való nélkül — az egész gyűjtést: ez pedig az, Thatcher-kabinet az kérdést is éppoly ér- és egyetlen mó- zeli (illetve nem ke- mint az „anyarszág” és feszültségeinek mi- bbanásait.

és az észak-írországi, az angolai zavargások osszestettek, mindkét cíósorozatoknak van- tatható megnyilvánu- Ez azonban — és ezt r a brit sajtó is hang- za — nem menti fel ning street 10. lakóját hogy e mozgalmakat a fogja fel, ami: társa- problémának.

g a tory-piramis csú- minden szociális terü- t megmozdult ad- tratív kérdésnek mi- nek, folytatódik az a- cia, amit a moszkvai a kommentátora így azotú meg a lap va- számában: „A brit vatyív kormány poli- a csőd felé sodorja az ot...”

Harmat Endre

Gambiában

nyén alapján léptek a gambiai események ok szavai szerint „sú- vesztélyezteték Szene- zonságát...”

zenegáli csapatok a ko- egymásnak ellentmon- nek után a jelek szerint foglalták a rádiót és a teret. Közölték, hogy a saliki kilenc katonát tek, s 32 katoná sebe- teg.

Iránban

között. A Pars hír- késg jelentése szerint zadr támogatói szomba- bb merényletet hajto- régre, amelynek 5 ha- és 5 sebesülte van. A el-tenger menti Amol- ban két iszlám gárdis- ttek le, Shirazban pe- z Iszlám Köztársasági 3 tisztségviselője halt amikor bombát dobtak t ottani képviselőjének ra.

Pars bejelentette, hogy kről szombatra virradó- rdabilban a Modzsah- chalk 22 tagját végezték gyveres zendülés miatt.

omeini ajatollah, Irán a és egyben politi- vezetője a július 24-i választás eredményét gnyva hivatalosan is rósította hivatalában ammed Ali Radzsai el- t. A teheráni rádió és a hírgyűjtés jelentése nt a nagy tekintélyű f- dekrétumban ismerte el asztások eredményét.

belügyminisztérium egy- leg megerősítette, hogy sai az elnökválasztáson nt 14,8 millió szavazóból em 13 milliót szerzett.

HERÁN. Mohammad Ali sai, az Iráni Iszlám Köz- ság második elnöke hét- parlament előtt letette ratiati esküt, amelynek ge szerint „örködni fog ratalos vallás, az Iszlám rarság rendszere és az mány fölött”.

teheráni rádió nem sok- résőbb bejelentette, hogy lamfó Mohammad Dzs- a Bahonart, az Iszlám rarsági Párt főtitkárát, legi oktatási minisztert te ki miniszterelnök- s Bahonar már meg is te a kormányalakítási alásokat.

Kedvező mérleghelyzet, de...

FÉLÉV A KÜLGAZDASÁGBAN

A gazdaságpolitika és az ideai terv alapvető céljainak — az egyensúlyi, elsősorban a külkereskedelmi helyzet javításának és a lakosság elért életszínvonal fenntartásának — szemszögéből a gazdasági munka első félévi eredményei, még szerényen szólva is, kielégítőek. Am ez a minősítés a nem rubel elszámolású árucseré első félévi mérlegéről túlzottan visszafogott: a január—június időszak nem rubel elszámolású forgalmának mérlege az elmúlt öt—tíz esztendőben soha nem volt oly kedvező, egyensúlyközeli, mint ezúttal. Az átlagbér, az átlagkereset is oly mértékben emelkedett, ami megfelel az életszínvonal megőrzése tervezett követelményének.

Szerény növekedés

Az év kezdetén — az első négy hónapban — az ipari termelés és értékesítés, az egy évvel korábbihoz képest, felülkelt, ám a félév egészében az 1981-re előirányozott növekedési ütemnek legfeljebb a felét érte el. Az ipari termelés igencsak szerény növekedése azonban meglehetősen eredményes, hisz a múlt év első felében — amihez most viszonyítunk — a termelés visszaesett, s így legjobb esetben is csak az állítható, hogy az ipar 1981 első felében elérte 1979 azonos időszakának szintjét.

Az ipar az elmúlt másfél évben képtelen volt szele- sebb értelemben vett gazdál- kodását az ipari növekedés követelményeire, lehetősé- geihez igazítani. Az ipari nö- vekedés évtizedeken keresztül egyidejűleg három pia- ra — a belföldi fogyasztási és felhalmozási, valamint a szocialista és a tőkés piacra — támaszkodott. Nyilvánvaló, hogy az összes belföldi fel- használás ma már az ipari termelés bővítéséhez aligha szolgált vásárlóerőt, a zo-

Am ha nem statikus szem- lélettel — június 30-i hely- zetében és eredményeiben — értékeljük a gazdasági mun- ka folyamatait, kevésbé le- szünk, lehetünk derűlátóak. A népgazdasági szintű gaz- dálkodásnak — időről időre változva — mindig voltak olyan feladatai, amelyek megoldásával hosszabb-rövi- debb ideig sikertelenül bir- költünk. Ilyen volt a hatva- nas években a munka ter- melékenységének erőtelje- sebb növevése, a hetvenes é- vtizedben a külgazdasági egyensúly javítása. Úgy lát- szik, hogy napjainkban az ipari növekedés mérsékelt ütemének fenntartása, bizto- sítása okozhat tartós gondot.

Gondolatainkat, aggályain- kat 1980-as adatok tükrében érzékeltetjük, ám féltő, hogy az 1981. évi adatok is hason- lóak lesznek. Az elmúlt év- ben, miként is, a két alapve- tő gazdaságpolitikai feladat- hoz — egyensúlyi, életszínvo- nal megőrzése — az anyagi termelés bizonyos bővítését, a fogyasztói árszint és a jöve- delem mérsékelt növekedését terveztük. Az anyagi termel- és azonban alig, a nemzeti jövedelem pedig semmivel sem nőtt, az egyéb célok ál- talában teljesültek. Hangsú- lyozzuk: a terv mind az egyensúlyi helyzet javítását, mind a jövedelem növelését célo- lta, az életszínvonalbeli célo- lak elérését szerény mértékű gazdasági növekedéshez kö- tötve, tervezte. Az egyensúlyi helyzet javulása a tervezett- nél alacsonyabb (tulajdon- képpen zéró) növekedés mel- lett következett be, ami az eredmény szempontjából kö- zömbös. De vajon a másik eredmény, az életszínvonal megőrzése összefüggésben is ilyen következtetés vonható le?

Politikai és gazdaságpoliti- kai nézőpontból az életszín- vonal megőrzése legalább

év második felében — az egyensúlyi helyzetet is nega- tív módon befolyásolja. Tar- tósan aligha tartható fenn, hogy az időjárás- és konjuk- túraérzékeny agrárszektor őrizze a mérleg egyensúlyát. (Az év első felében alapve-

Összefüggés — változások

Az év hátra levő részére a nem rubel elszámolású kivitel előreláthatóan nem teszi lehetővé sem az export, sem a termelés szükséges mérték- kü növekedését. Egy év gaz- dasági története még lehet kivétel, két esztendő azonos jelensége már tipikus, ten- denciát sejtet, ami indokolja a gazdasági-ipari növekedés jelenlegi menetének háttérbe- — egyelőre kevésbé szembetűnő — összefüggés- változások felvetését is.

Az év hátra levő részére a nem rubel elszámolású kivitel előreláthatóan nem teszi lehetővé sem az export, sem a termelés szükséges mérték- kü növekedését. Egy év gaz- dasági története még lehet kivétel, két esztendő azonos jelensége már tipikus, ten- denciát sejtet, ami indokolja a gazdasági-ipari növekedés jelenlegi menetének háttérbe- — egyelőre kevésbé szembetűnő — összefüggés- változások felvetését is.

Az év hátra levő részére a nem rubel elszámolású kivitel előreláthatóan nem teszi lehetővé sem az export, sem a termelés szükséges mérték- kü növekedését. Egy év gaz- dasági története még lehet kivétel, két esztendő azonos jelensége már tipikus, ten- denciát sejtet, ami indokolja a gazdasági-ipari növekedés jelenlegi menetének háttérbe- — egyelőre kevésbé szembetűnő — összefüggés- változások felvetését is.

Politikai és gazdaságpoliti- kai nézőpontból az életszín- vonal megőrzése legalább

tően a búza-, a hús- és az ét- olajexport növelte majd 40- százalékkal a nem rubel el- számolású mezőgazdasági- ter- mék-kivitel. Bizonyosnak látszik, hogy az év második felében ez a teljesítmény aligha ismétlődik meg.)

annyra fontos, mint az egyensúly javítása. Csak hogy a múlt esztendőben — a gaz- dasági növekedés és az élet- színvonal szerves összefüggé- se „hatályon kívül” helyező- dött.

Az iparnál maradvány az el- múlt évben termelése kb. 2 százalékkal csökkent, viszont a termelési költség 0,7 száza- lékkal, a havi átlagbér 6,3 százalékkal emelkedett. 1979 és 1981 első féléveit össze- hasonlítva: a termelés volu- mene kb. azonos, a termel-ékenység mintegy 4 százalé- kal, a havi átlagbér legalább 12-13 százalékkal magasabb. (Az elmúlt évben egyébként számos iparágban csökkent a termelés és a termelékeny- ség, csak az átlagbér emelke- dett. Szélsőséges példa: a fémtermékek- ipar termelése 14, az egy foglalkozta- tottra jutó termelés 10 szá- zalékkal csökkent, de az át- lagbér kb. 6 százalékkal nőtt.)

A növekedés, a termel-ékenység és a bér gazdaság- logikai kapcsolatának fella- zulását a tervezettnél maga- sabb termelői árszint és jöve- delemzövezés ugyan magyaráz- hatja, a jelenség tendenciá- sra már veszélyes lenne. Úgy tű- nik, hogy a fogyasztói árszint növekedésétől jócskán elma- radó gazdasági-ipari növeke- dés közepette a gazdasági ágazatok teljesítményét és az életszínvonal-követelmé- nyeket egyaránt szem előtt tartó, érvényesítő berszabá- lyozás még sok gondot okoz- hat.

Garamvölgyi István

Kilencszázötvenhat

Az SZKP XX. kongressz- szusának szellemében hozott határozatok következtelen és főleg a végrehajtása külön-ösen súlyos következmé- nyekhez vezetett Lengyelor- szágból és Magyarországon, pedig a helyes intézkedések időben történő végrehajtása számos nehézségtől kímélte volna meg a két országot, sőt az egész nemzetközi kommu- nista és munkásmozgalmat is.

Lengyelország

Lengyelországban 1956 márciusában az elhunyt B. Bierut után E. Ochab lett a LEMP első titkára. Az új vezetésnek nem sikerült az örökös problémák rövid időben belüli felszámolása, így a társadalmi-gazdasági fo- zódások júniusban Poz- nanban nyílt megmozdu- lásokhoz vezettek. A rendet csak fegyveres erő igénybe- vételével lehetett helyreál- lítani. Az eseményeket követő KB-ülés ugyan újabb hatá- rozatokat hozott a helyzet javítására, de a pártvezető- ség megozottsága miatt nem sikerült ténylegesen megváltoztatni a politikai és gazdasági helyzetet. A Szov- jetunió augusztustól kezdve gazdasági segélyt nyújtott Lengyelországnak.

A „szocialista megújulá- s” síkra szálló erők W. Gomulka visszatérését kí- vánták, aki 1948-ig a párt főtitkára volt, de „jobbolda- li nacionalista elhajlás” vád- jával törvénytelenül levál- tították és bebörtönözték. Gomulka rehabilitálására csak az október 19—21-én tartott KB ülésen került sor. (Ebben az időpontban N. Sz. Hruscsov vezetésével szov- jet párt- és kormánykül- döttség tartózkodott Varsó- ban.) Gomulkát a párt első titkárává választották.

A válság megoldása érde- kében a LEMP lényeges változ- tásokat eszközölt. Fokozták a munkások szerepét az üzemekben, növelték az anyagi ösztönzést, jobban ta- mogatták az egyéni paraszt- gazdaságokat, feloszlatták az adminisztratív úton létreho- zott termelőszövetkezeteket. Visszaállították a pártélet lenini normáit, lehetővé tet- ték a szövetséges pártok te- vékenységének újbóli aktivi- zálását. Csökkentették a népgazdasági terv beruháza- si előirányzatait és a fegy- veres erők létszámát. Mind- ezek eredményeként vi- szonylag gyors ütemű kon- szolidációs folyamat indult meg.

Magyarország

A legsúlyosabb válság Ma- gyarországon alakult ki. A párt vezetőjét, Rákosi Má- tyást, aki képtelen volt szektás-dogmatikus tevé- kenységének megváltozta- tására, csak júliusban sike- rült eltávolítani a párt élé- ről. Helyébe azonban sajna- latosan módon Gerő Ernő, a Rákosi-klikk tagja került. A párton belüli frakciók tevé- kenység egyre erősödött, a párt- és államapparátus cse- lekvőképessége viharosan gyengült.

A valódi szocialista meg- újulást kívánó erők üdvö- zölték a lengyelországi hely- zet október végi megoldá- sának módját, hasonló célú tö- rekvések azonban a párt megbénulása, a legfelsőbb párt- és állami vezetés fel- bomlása következtében ku- darcba fulladtak. A kezde- ményezés napok alatt az évek óta gondosan készülő, a fegyveres fellépéstől sem visszariadó, a kapitalizmus restaurálásáért célul kitűző el- lenforradalmi erők kezébe csúszott át.

A magyarországi válság az egész szocialista világrend- szer problémájává vált. A válság megoldása érde- kében a szovjet pártvezetés konzultációkat folytatott a testvérpártokkal. Az N. Sz. Hruscsov által vezetett párt- és kormányküldöttség november 2—3-án a jugo- sláviai Brioniban tárgyal- tit Titóval. Egyértelműen arra a megállapításra jutottak, hogy a magyarországi poli- tikai rendezéshez szükséges előfeltételeket — az erre

irányuló magyar kérésnek megfelelően — csak fegyve- res beavatkozással lehet megteremteni.

A november 4-i szovjet katonai segítségnyújtást kö- vetően a helyzet egyre gyor- sabb ütemben normalizálód- t. A Forradalmi Munkás- Paraszt Kormány és az újjá- szerveződő párt vezette meg- újulási folyamat viszonylag gyorsan bontakozott ki. Va- lamennyi szocialista ország teljes mértékben egyetértett a magyar konszolidáció tá- mogatásának zöldségessé- vel; a Szovjetunió, Kína és más szocialista országok je- lentős gazdasági támogatást nyújtottak.

A konszolidációt alapve- tően mégis a belső fejlemé- nyek tették lehetővé. Az MSZMP Ideiglenes Közpon- ti Bizottsága már 1956 de- cember elején hozott határo- zatában számba vette és ele- mezte az októberi esemé- nyekhez vezető okokat, és megjelölte a továbbhaladás irányait. Az ellenforradalom „nyújtó kezét” megma- goztatás céljára a Rákosi—Gerő klikk; a Nagy Imre—Lo- sonczi Géza vezette pártel- lenzék; a Horthy-fasiszta és a magyar kapitalista-fől- desuri ellenforradalom; a nemzetközi imperializmus) nemcsak a helyes orientá- ciót segítette elő, hanem a kétfrontos harcra mozgósít- va az egészséges erők foko- zatos tömörítését is. Tömeg- gyűlések, csoportos és egyé- ni beszélgetések, az újjá- szerveződő sajtó és pártok- tató tevékenység járult ho- zá az eszmei-politikai zava- rok utáni tisztuláshoz. Nem utolsósorban pedig a helyes ifjúsági, mezőgazdasági és értelmiségi politika, a meg- újuló szövevényi politika. („Aki nincs ellenünk, az ve- lünk van”) alkalmaznak bi- zonyt arra, hogy az évti- zed végére alapjában meg- oldja az ellenforradalom le- verése utáni legfőbb felada- tokat. A szocialista építés új lendülettel bontakozhatot ki.

A magyarországi ellenfor- radalmi kísérlet hatására az SZKP 1956. februári XX. kongresszusa után megin- dult pozitív változások Bui- gáriában, Romániában és Csehszlovákiában átmeneti- leg lelassultak, sőt ez utóbbi országban a Novotny-féle vezetésnek az elkövetett hí- bák és torzulások kijavítását halogató makacssága, kon- cepciótlanlansága a későbbiek- ben súlyos problémákat eredményezett.

A magyarországi ellenfor- radalmi kísérlet hatására az SZKP 1956. februári XX. kongresszusa után megin- dult pozitív változások Bui- gáriában, Romániában és Csehszlovákiában átmeneti- leg lelassultak, sőt ez utóbbi országban a Novotny-féle vezetésnek az elkövetett hí- bák és torzulások kijavítását halogató makacssága, kon- cepciótlanlansága a későbbiek- ben súlyos problémákat eredményezett.

Testvéri együttműködés, egyenjogúság

A viharos 1956-os év esemé- nyéből a Szovjetunió is levonta a szükséges követke- ztetéseket. Ezeket tükrözi — többek között — a szovjet kormány 1956. október 30-án kiadott nyilatkozata. A nyi- latkozat a Szovjetunió és a többi szocialista ország kö- zötti kapcsolatok alapelvei- vel foglalkozott. A nyilatko- zat szerint „a szocialista nemzetek nagy közösséghez tartozó országok, amelyeket a szocialista társadalom fel- építésének közös eszméi és a proletár nemzetköziség elvei egyesítenek, kölcsönös kap- csolataikat csakis a teljes egyenjogúságnak, a területi integritás, az állami függet- lenség és szuverenitás tisz- teletben tartásának, az egy- más belügyeibe való be- nem avatkozásnak elveire épít- tik. Ez nemcsak hogy nem zárja ki, sőt ellenkezőleg, feltételezi a szocialista kö- zösséghez tartozó országok szoros testvéri együttműkö- dését, gazdasági, politikai és kulturális téren nyújtott köl- csönös segítségét.”

1956 végén, 1957 elején lengyel, román, NDK-beli, magyar, csehszlovák és bol- gár (valamint koreai és mon- gol) párt- és kormánykül- döttség utazott Moszkvába a szocialista országok közötti egyenjogú együttműködés kérdésének megtárgyalása céljából.

Molnár Tamás

(Folytatjuk)

Marad az üveg

Szabó Lukács Hajdúbagoson kertészkedő olvasónk leveleiben arról panaszkodott, hogy még mindig baj van az

üvegviszaváltással. Többek között azt írta:

„Július 20-án a bagosi presszóba tizenhét sörös és tizenkét üdítő italos üveget küldtem beváltani, de nem vették el. Azt mondták, nincs hol tárolni az üres üvegeket.” Úgy látszik, az üvegviszaváltásra vonatkozó rendeletet a gyakorlatban nem sikerül maradéktalanul megvalósítani. Helyhiányra hivatkoznak. Ez a válasz elfogadhatatlan a vásárlóknak. Igazán jó lenne már, ha az üvegviszaváltás nem tartozna a mindennapi bosszúságaink közé.

Panaszok a Széchenyi utcából

„A Széchenyi utca 1/B számú ház, de a környék lakóinak nevében is szóvá tesszük az alábbiakat” — olvastuk a nevet és címet nélkülöző levelemben.

„Amióta a taxit rendelő irodát a Simonffy utcára helyezték, a televízió adását az általuk használt URH-készülék nagyon zavarja. Nem lehetne ezt a problémát valamilyen zavarcsökkentő készülékkel vagy felszereléssel elhárítani?

Sok bosszúságot okoznak a lakóknak az esti szórakozóhelyekről távozó ittas emberek is. Hétvégeken hajnali 3-4 óráig kénytelenek vagyunk elviselni hangoskodásukat. Minden zajforrás nyáron, a nyitott ablakok mellett nagyon kellemetlenül

érint bennünket, a részeg hangoskodása mellett a gépkocsijukat túsztartó vezetők viselkedése is. Figyelmesség, valamint gyakori ellenőrzések — úgy gondoljuk — ezek a gondok felszámolhatóak lennének.”

Meddig várjanak még?

A debreceni Bercsényi utca páratlan oldalán lakóktól kaptunk az elmúlt napok-

ban levelet. Írók arról panaszkodtak, hogy a Városgazdálkodási Vállalattól májusban ígéretet kaptak, hogy az ő oldalukon is elvégzik a fák gallyazását, de erre a mai napig sem került sor. A nagy ágak ráhajolnak a házak tetjére, a villanyvezetékre, és viharos időben jelentős károkat okoznak a lakóknak, megrongálják a vezetéket.

Bár a fák gallyazásának ideje már elmúlt, ha még lehetséges, jó lenne a kárt okozó ágakat mielőbb eltávolítani a házak tetje és a villanyvezeték közeléből.

LEVELEZŐLAP
A POSTAI IRÁNYÍTÓSZÁMOT szíveskedjék felírni!

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ postája

4024 III

Az oldalt összeállította: BALOGH JÜLIA

Miért éppen most?...

Többször jelent meg híradás arról, hogy Debrecenben, a Varga utca 7. szám, a Batthyány utca 5-7-9. szám és a Jászai Mari tér 5-6-7. szám alatti lakásokban augusztus 1-től másfél hónapig szünetel a melegvíz-szolgáltatás.

Azóta sokan érdeklődtek, miért éppen most építik át a vezetéket, s nem lehetne-e az építéstől függetlenül biztosítani a meleg vizet.

A kérdésekre Anton József, a Hőszolgáltató Vállalat főmérnöke adott választ. — A városi gőzenergiát hordó vezeték 1965-ben épült, jelenlegi műszaki állapota szűkséggé tette, hogy vállalatunk új vezetékét fektessen le. A gyakori műszaki hibák — melyeket eddig a lakók nem észleltek —, szintén a vezeték cseréjét indokolták. Előreláthatólag négyezer méter új vezeték kerül beépítésre. A csere nem történhet meg a melegvízrendszer leállítása nélkül, mivel a régi helyére kerül az új vezeték.

— A Hőszolgáltató Vállalat 54 millió forintot fordít a teljes vezetékcsereére. A munka meggyorsítása érdekében a Közmű- és Mélyépítő Vállalattal dolgozunk. A vezeték felújításának végzése a fűtési időnyben még kellemetlenebb lenne, hiszen a fűtést is ki kellene kapcsolni.

A HÁZI JOGTANÁCSADÓ JÚLIUSI SZÁMA

A lakó- és üdülőtelkekről

Az utóbbi időben nőtt a magánérből épült lakások száma, szaporodtak a hétvégi házak, nyaralók. Jelentősen emelkedett a telekforgalom. Az érdeklődésre jellemző, hogy a témával foglalkozó, 1977 januárjában megjelent HÁZI JOGTANÁCSADÓ teljesen elfogyott. Indokoltnak látszott, hogy az időközbeni módosításokkal kiegészítve a lakó- és üdülőtelkekről szóló ismertetés újra megjelenjen.

A júliusi szám szerzői összefoglalják a legfontosabb jogszabályokat. Többek között szó van arról, hogy ki adhat felmentést a tulajdonos részére a tulajdonos jogát korlátozó alól, mi a szabály a többtelektelekről, mit jelent a tartós földhasználat, továbbá örökölhető-e az állami telek, melyik szerv és mikor élhet az elővásárlási joggal? A kiadvány részletesen ír a lakó- és üdülőtelkek beépítésével összefüggő

kérdésekről is. Például arról, mi helyezhető el az üdülőterületen, hol köteles kerítést építeni a tulajdonos, mikor rendelhetik el a beépítési kötelezettséget.

Az ötödik fejezetben a telek használatával kapcsolatos tudnivalókkal ismerkedhet meg az olvasó. Szó van itt a szomszéd- és a szorgalmi jogról, az elbirtoklásról.

A HÁZI JOGTANÁCSADÓ júliusi számában teljes terjedelmében közli a Jogi esetek májusi adásának szövegét, a különböző rovatokban pedig a lakásvásárlási, illetve a munkaviszonyban álló dolgozók szabadságáról, a tsz-működésük szabályozásáról, a tsz-működés jogszabályokról van szó. A kiadványban ezen kívül ismertetést olvashatunk az új jogszabályokról, valamint választ a levélírók által feltett kérdésekre.

nem kopasz. Mozdulatai nem hevesek, de nem is lomhák, arca nem vésődik az ember emlékezetébe. Udvarias, figyelmes társalgó, de egyébként semmilyen különleges gondolatokkal nem tündököl...

Három évvel ezelőtt bukkant fel a palota-kancellária valamelyik penészes pincéjéből: jelentéktelen kisfatafnak, szolgálatkés, sápadt, sőt szinte kékes arcú. Azután az első minisztert váratlanul letartóztatták és kivégezték, néhány rémülettel eltompult, magas rangú hivatalnok behalt a kínzásba, és szinte az ő hullájukon emelkedett fel óriási gombaként a közepszerűség és könyörtelen szellem. Sehonnan. Nem hatalmas elme egy gyenge uralkodó mellett, nem nagy és félelmetes ember, aki egész életét annak szenteli, hogy az országot egyesítse. Nem pénzővívár kegyenc, aki csupán az anyara és a nőkre gondol, aki a hatalom kedvéért nyakra-főre öldös, s azért uralkodik, hogy öljön. Suttogva azt is rebeszték, hogy ő egyáltalán nem is don Reba, hanem isten tudta juféle, farkasbőrbe bújt ember, hasonmás, bitorló...

Bármit tervez ki, minden kudarcot vallott. Egy-ára uszította a királyi szék két befolyásos családját, hogy meggyengítse őket és általános támadást indítson a bárók ellen. A családok azonban kibékültek, s megkaparintották a királytól egy jókora földdarabot, amely öt-öt év óta az Arkanari Totoké volt. Hadat üzent Irukanak, maga vezette seregét a határra, de elveszítette az erdősegekben, jómaga pedig mindent a sors kényére bízott, és visszamenekeült Arkanarba. Don Gug buzgólkodása következtében két határ menti város fejében sikerült az irukan hercegnek kieszakoznia a békét, azután a király kénytelen volt összekötöni mindent, ami a királyi kincstár fenekén maradt, hogy az egész országra kiterjedő parasztfelkelésekkel megküzdhesen. Ilyen baklövésékről bármely minisztert lábánál fogva felakasztották volna a Vidám Torony csúcsára, don Reba azonban valamiképp hatalmon maradt. Megszüntette az oktatást és a jóléti minisztériumot, megszervezte a koronavédelmi minisztériumot, a törzsokeos arisztokráciát és a kevés tudóst leváltotta a kormánybiztségekből, végképp szétilátta a gazdaságot. „A földműves állati lényege” címmel tanulmányt írt, s végül, egy évvel ezelőtt, megszervezte a „Védelmi gárdát”, a „Szürke szádokot”. A monopóliumok Hitler mellett álltak. Don Reba mellett nem állt senki, és nyilvánvaló volt, hogy a rohamosztályosok végül is úgy eltaposák, akár a férget. Ő azonban továbbra is csúrt-csavart, kivágta magát, mintha igyekezne önmagát becsapni, mintha semmiről sem volna tudomása, kivéve az egyetlen örült feladatot, hogy elpusztítsa a kultúrát.

VÁLASZOK

a Szürja a szemünket, a Büzlük a környék és A szabály az szabály című cikkekre

Lapunk május 28-i számában fényképpel illusztrált rövid írásunkban azt kifogásoltuk, hogy a Létai úti buszmegálló teteje rossz, beesik rajta az eső. A városi tanács vb építési és közlekedési osztályának vezetője leveleiben arról értesítette szerkesztőségünket, hogy a buszmegálló tőlszerkezetének javítása megtörtént.

„A Hajdú-bihari Napló június 23-i számában „Büzlük a környék” című írásban egyértelműen felelőssé tették a szemetet begyűjteni hivatott munkásokat a debreceni Mikszáth Kálmán utca 53. számú ház előtt kialakult körülményekért” — írta válaszában Sándor János, a Városgazdálkodási Vállalat igazgatója.

„A következőkkel, mi-üritéskor kénytelen lesz, a szerint büzlük a környék, dolgozóink által alkalmazott módszert alkalmazni. Ha okkal — mely szerint a mi dolgozóink okozták hanyag munkavégzésükkel — egyértelműen már nem. Ugyanis ha a szeméthyűjtő tartály rendszeresen karbantartják, fertőtleníti, s abba csak háztartási szemét kerül, nem kell a konténer oldalát verni, hogy belőle majdnem 180 fokkal elfordítva kihulljon a szemét. A tanácsrendelet szerint a tulajdonos köteles gondoskodni a tartály tisztán tartásáról, fertőtlenítéséről.

Allításunk bizonyításaként javasoljuk a cikk írójának, hogy csak egy hétig ne mossa ki a lakásában rendszeresen tisztított szeméthyűjtőt, meglátja, dött meg.”

A Napló július 9-i számában megjelent „A szabály az szabály” című írásban kifogásoltuk, hogy a KOJAL nem engedí az Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat által üzemeltetett Széchenyi utcai hűsoltban az üdítő hűtését a hűsolt hűtőben.

Az észrevételre dr. Jókay Márta állami közegészségügyi és járványügyi felügyelőtől az alábbi választ kaptuk.

„Az utasítás a fogyasztók szamonellafertőzés elleni védelméről szól. A nyers hús közvetlenül nem érintkezhet egyéb más termékekkel, amelyek közvetlenül fogyasztásra kerülnek, mert ez megbetegedést okozhat. A boltban italhűtő nincs, ezért itt az üdítők hűtése nem megoldható. Az üres hűsoltban átmenetileg sem szabad üdítőket tárolni, mivel az csak rövid ideig üres, és az üdítős üvegek a hűtőben szennyeződhetnek.

Takarékoskodjunk?

„Egy film előtti reklámszövegből idézek” — írta leveleiben Kovács Károlyné Sinal utcai olvasónk. „Takarékoskodjunk a vízzel, mindenkor és mindenhol. A víz érték, a csepegtő csapokat javíttassuk meg!” Nos, a Baross téren nem csepegtet, hanem ontja a vizet a közkút. Nem lehetne olyan megoldást alkalmazni, ami lehetővé tenné a víz elzárását? (Kopasz Árpád felvétele)

Rendeletekről röviden

Az építésügyi és városfejlesztési miniszter 17/1981. (VI. 13.) EVM számú rendelete az építészeti bírságról. (Megjelent a Magyar Közlöny 35. számában.)

Az építésügyi hatóságnak építészeti bírsággal kell sújtania azt az építőt, aki építési engedélyhez kötött építési munkát engedély nélkül, az építési engedélytől jelentősen eltérő — az engedélyezett helyszínrajzi elhelyezést vagy alaprajzi elrendezést, rendeltetést, nagyságot, szerkezeti megoldást vagy külső megjelenést érintő — módon végez. Továbbá építési engedélyhez nem kötött építési munkát a város- (község-) rendezési terv, valamint az általános érvényű kötelező építésügyi és műemlékvédelmi előírások megsértésével végeztet, illetve végez.

Nem szabható ki építészeti bírság, ha az építésügyi hatóság a szabálytalanul megépített építmény (építményrész) lebontását elrendelte, illetve ha a szabálytalan állapot kezdete óta tíz év már eltelt, vagy a szabálytalan állapot — a határidőn belül — legalább egy éve az építésügyi hatóság tudomására jutott.

Ha az építendő jogi személy, az építészeti bírság a fejlesztési forrásait terheli. A bírság az építmény fekvése szerint illetékes helyi tanács működési költségvetését illeti meg. A bírságot az építésügyi hatóság határozatában előírt határidőben kell megfizetni. Elengedni vagy mérsékelni nem lehet.

A rendelet 1981. július 1. napján lépett hatályba. A rendelet hatályba lépése előtt szabálytalanul megépített építmények esetében továbbra is az R. alkalmazásával kell eljárni. Az R. 5/A. §-át azonban csak 1981. december 31. napjáig lehet alkalmazni.

Az utóbbi pár év alatt immár másodszer kerül sor az építészeti bírság összegének felemelésére. A szigorítást az a cél indokolja, hogy megszüljön az építkezések rendje, illetve megelőzhető legyenek az engedély nélküli vagy az engedélytől eltérő kivitelezések. Az értéktáblázat szerint emelkedett a bírság alapjául szolgáló építmény értéke, és a százalékok is nagyobbak. Míg korábban a külterületen engedély nélküli felépített bármilyen rendeltetésű építmény értékének 10 százaléka volt a bírság összege, ezentúl 30-40 százaléka.

Nagyon meggondolandó tehát, érdemes-e engedély nélkül vagy szabálytalanul bármilyen építményt kivitelezni.

TARTALOM

A Hajdúság Művésze

1.

Jeles eseményekkel szolgált ezen a nyáron is a hajdúbagosi szörményi művésztelep. Megtartott a munka, mikor a múlt század ősi épületében, főleg a ták és átadták a Hajdúság Galériát; voltaképpen a szocialista országok mai képzőművészetének hazai első állandó kis gyűjteményét. Evfordulóit ünnepeket ezzel. Tisztelettel nyilváníttatott ugyanis hivatalosan nemzetközivé a festők, szobrászok, grafikusok itteni találkozója. Maga a művésztelep immár tizennyolcadik időszakát zárta július 31-én, közös tárlattal, ahogy illik és szokásos.

Tűz az ünnepélyességen és a megérdemelt elismerésért jó alkalom kínálkozott így sajátos művészeti műhely szerepének fölmérésére is. Igaz, most csak a jelzések, a változatosság színtjei. Nézzük műnőisüket azonban bárhol újat akaró és újat teremvívoltát senki, semmikor nem pörölheti.

Miben állt és áll ez az üdonság? Négy főbb vonás említtendő okvetlenül. Lehetőség adott és ad a különböző nemzeti kultúrák, művészeti irányzatok képviselői, különböző alkotói egyéniségek közt a szemesítését.

2.

Idén sem változott igazán a közös tárlat rendje, tartalma. Tízennyeg hazaugyanannyi külföldi festőgrafikus munkái kerültek tárlatra a városi művelődési központban. Folytatódott a sokszínűség melyen érvényesüljellegzetes megoszlás is. Nyilvánvaló, hogy a határonnyenek természetesen érdekesekkel tájékozódtak és erdenő stílusukban fogalmat tak, ámde a határon kívüljöttek izgatottan, mohánykolták össze az új látványelemeket, és a gyors megőrtés kísértésének engedve, kiléptek saját szemlélet eszközeik köréből. Előnyös hátrányos következmény Amott az elmélyült ábrálás, illetve a kényelmes örméltés, emít a szerves és gazdagodás, illetve a kitartalan kísérletezés.

Erthetően történt úgy, ha a hazaiak közül a hagyományosabb realizmus és a szababban vett népies képvölő kötédek erősen, huzatlan a hajdúbagosi szörményi művésztelephez. Talán a markánysabb jegyet határovan meg ezáltal a szemlében és a nyelvben.

Héző Ferenc szinte valamást tett erről, azzal a kö-

Grafikák Bács-Kiskun megyéből

Tegnap, augusztus delután újabb kiállítás meg Hajdúságból, a dőváros kigalériájában, szeptember 20-ig tartó tárlat Bács-Kiskun megyében grafikusművészek munkáiból, a VII. Bács-Kiskun megyei grafikai kiállítás anyagából ad izeltőt.

„Vállalkozásunk, hogy Bács-Kiskun megyei grafikusok szinte valamennyi viselőjét felvonultatjuk — ja a kiállítást rendező vács Gábor — talán egy csendes megyei műbemutatón, s reméljük, az ország kortárs grafikaállításainak részévé válhat.

Képünkön a kiállítás alkotása, Marostordai Domboldal című grafika látható.

képpel illusztrált rövid
Létai úti busz megálló
rosi tanács vb építési és
életben arról értesítette
ló tetőszerkezetének ja-

számban „Büzlük a
felelőssé tették a szet
t a debreceni Mikszáth
lakult körülményekért”
Városgazdálkodási Vá-

cor kénytelen lesz) a
őnk által alkalmazott
ert alkalmazni. Ha
nt elfogadjuk, hogy ez
apot két éve tart, meg-
zzük, volt-e fertőtlení-
szítva a szemégyűjtő
er? Az ezzel megbízott
tést kapó dolgozó ellát-
feladatát?

em éreztünk volna fe-
pet, s a leirtakkal hi-
tes munkavégzésünk
ék volna igazolni, ak-
omnali konténeresével,
őink figyelmeztetésé-
nem szüntettük volna
a tühretetlen állapotot.
gőződésünk, hogy a fe-
gy egyszázalék felvéte-
s, vagy mások kötelezett-
ek takargatása még
en problémát sem ol-
neg.”

elent „A szabály az sza-
gy a KÖJÁL nem en-
Vállalat által üzemelte-
dítő hűtését a hűsős hű-

lami közegszűrésügyi és
fázást kaptuk.

tilleg sem szabad üdítő-
rolni, mivel az csak rö-
leig üres, és az üdítő-
k a hűtőben szennye-
etnek.

pen az utcában, pár mé-
a hűsölttől egy ven-
tő egység, ahol meg le-
vetelni az üdítők higie-
hűtését.”

l röviden

iszter 17/1981. (VI. 19.)
eti bírságról. (Megjelent a

határozatában előírt ha-
őben kell megfizetni.
adni vagy mérsékelni
lehet.

rendelet 1981. július 1.
n lépett hatályba. A
elet hatályba lépése
szabálytalanul megépí-
építmények esetében to-
ra is az R. alkalmazá-
l kell eljárni. Az R. 5/A.
azonban csak 1981. de-
ber 31. napjáig lehet al-
hazni.

utóbbi pár év alatt
ár másodsor kerül sor
építésrendszertíri bírság
gének felemelésére. A
ritást az a cél indokol-
ogy megszilárduljon az
ezések rendje, illetve
előzhető legyenek az
edély nélküli vagy az en-
lytől eltérő kivételéz-
Az értéktáblázat szerint
kedett a bírság alapjául
áló építmény értéke, és
szalékok is nagyobbak.
korábban a külterületen
edély nélkül felépített
ilyen rendeltetésű épít-
vény értékének 10 százaléka
a bírság összege, ezentúl
40 százaléka

nyon megmondandó te-
erdemes-e engedély nél-
vagy szabálytalanul bár-
en építményt kivitelez-

**TARTALMAS
SOKSZÍNŰSÉG**

**A Hajdúsági Nemzetközi
Művésztelep tárlata**

1.

Jeles eseményekkel szolgált
ezen a nyáron is a hajdúbö-
szörményi művésztelep. Még
tartott a munka, mikor a mű-
zeum ősi épületében, főlavat-
tak és átadták a Hajdúsági
Galériát; voltaképpen a szoci-
alista országok mai képző-
művészetének hazai első ál-
landó kis gyűjteményét. Év-
fordulót ünnepeltek ezzel. Tíz
esztendeje nyilvánított
ugyanis hivatalosan nemzet-
közivé a festők, szobrászok,
grafikusok itteni találkozója.
Maga a művésztelep immár
tizennyolcadik időszakát zár-
ta július 31-én, közös tárlat-
tal, ahogy illik és szokásos.

Túl az ünnepélyességen és
a megérdemelt elismerésen,
jó alkalom kínálkozott így e
sajátos művészeti műhely sze-
repének fölmérésére is. Igaz,
most csak a jelzések, a váz-
latosság színtjén. Nézzük, mi-
nősítsük azonban bárhogy,
újat akaró és újat teremtő
mivoltát senki, semmikor el
nem pörölteti.

Miben állt és áll ez az új-
domlás? Négy főbb vonása
említhető okvetlenül. Lehető-
séget adott és ad a különbö-
ző nemzeti kultúrák, művé-
szeti irányzatok képviselői, a
különböző alkotói egyénisé-
gek közt a szembesítésre.

2.

Idén sem változott igazá-
ban a közös tárlat rendje, ar-
culata. Tizenegy hazai,
ugyanannyi külföldi festő és
grafikus munkái kerültek fal-
ra a városi művelődési köz-
pontban. Folytatódott a sok-
színűség mélyén érvényesülő
jellegzetes megoszlás is. Ne-
vezetesen, hogy a határon in-
neniek természetesen érdeklő-
déssel tájékozódtak és ere-
dendő stílusukban fogalmaz-
tak, ámde a határon kívülről
jötték izgatottan, mohón mar-
kolták össze az új látvány
elemeit, és a gyors megörökí-
tés kísértésének engedve, ki-
küléptek saját szemléletük
eszközeik köréből. Előnyös és
hátrányos következmény?
Amott az elmélyült ábrázol-
lás, illetve a kényelmes önis-
métlés, emitt a szervessé váló
gazdagodás, illetve a kifor-
ratlan kísérletezés.

Érthetően történt úgy, hogy
a hazaiak közül a hagyomá-
nyosabb realizmus és a szoro-
sabbban vett népiség képviselői
kötődtek erősen, huzamosan
a hajdúböszörményi mű-
vésztelephez. Talán a leg-
markánsabb jegyet határoz-
ván meg ezáltal a szemlélet-
ben és a nyelvben.
Héző Ferenc szinte vallo-
mást tett erről, azzal a költői

**Grafikák
Bács-Kiskun
megyéből**

Tegnap, augusztus 3-án
délután újabb kiállítás nyílt
meg Hajdúszoboszlón, a fűrdő-
város kisgalériájában. A
szeptember 20-ig tartó tárlat
a Bács-Kiskun megyében élő
grafikusművészek munkássá-
gából, a VII. Bács-Kiskun
megyei grafikai kiállítás
anyagából ad izellőt.

„Vállalkozásunk, hogy a
Bács-Kiskun megyei grafiku-
sok szinte valamennyi kép-
viselőjét felvonultatjuk — ír-
ja a kiállítást rendező Ko-
vács Gábor — talán túlnő
egy csendes megyei műhely-
bemutató, s reméljük, hogy
az ország kortárs grafikai ki-
állításainak részévé válik.”

Képünkön a kiállítás egyik
alkotása, Marostordai Anna
Domboldal című grafikája
látható.

jobb esetben a gyümölcsöző
kölcsonhatásra; megismerte-
ti a résztvevőket az ország,
sőt Európa egyik legkülönö-
sebb látványú, hangulatú, ré-
giességű tájával, a Hortobágy
és a Hajdúság világával; tör-
ténelmi hiányokat pótolva,
derekasan hozzájárul a kép-
zőművészeti élet, érdeklődés,
ízlés kibontakozásához ezen a
hagyományban szegény vidé-
ken; példát mutat a szocialis-
ta művészetpártolás, művé-
szetpolitikai gyakorlat helyi
módjainak, eszközeinek kere-
sésére és megtalálására.

Mindez elsősorban a galé-
ria száznál több alkotásában
testesül meg, kilenc ország
harmincnégy mesterének ke-
ze nyomán. Itt már az ered-
mények, azaz a bizonyítékok
sorakoztak. Gyönyörködte-
sen, elgondolkoztaóan, meg-
győzően, maradandóan.

Fontolóra veendő, persze,
hogy állandó bemutatásra az
örzött darabokból csak min-
den ötödik-hatodik felelt meg.
Végül mégis helyénvalónak
tarthatjuk az arányt. Mert a
művésztelep négyhetes idő-
szakát nem mindig engedik
beérni a vetést, azaz teljes
alkotással nemesedni, kristá-
lyosodni az élményt. Ennek
boncolgatása már a benső
jelenségekhez vezet.

telítettségű, tiszta szerkezetű
képével, amelyet a Hortobágy
és a Hajdúság legeredettebb
festőjének emlékeztetése szán-
telt (Káplár Miklós). Régié-
ket, távoli időköt idézett fáj-
dalmas tiszteletadással Laka-
tos József is. Pályája egyik
legkülönösebb alkotását szán-
dósan durva, barnásfekete
főülletű, mind lejjebb dőlő,
de mégiscsak fentmaradó esle-
nakos fejfákat formázó elem-
mekből róttá össze (Az idő
sodrában). Maghy Zoltán az
ezerszer megfestett szülővá-
rosban most a szikár, kemény,
megbontatlan rendező fedezte
föl (Bászörményi régi utca).
Madarász Gyula lírai meleg-
séggel és drámai feszültséggel
dúsította, hevítette az egy-
hangúnak tetsző síkföld sze-
rény barna árnyalatait (Hor-
tobágy I.). Egerházi Imre az
oldottabb színek alkalmazá-
sát puhatolta ki, sikerrel (Há-
zak). Kurucz D. István vitat-
hatatlanul nagy tudással, de
az újra törekvésről most ele-
ve lemondva dolgozott (Ara-
tás). Csizmadia Zoltán mint-
ha megelégedett volna né-
hány szép részlettel (Udvar).
Moldován Istvánnak még
enyire sem futotta (Tanya).
Burai István először járt itt:

Három asszony

(Pál Gyula festménye, Hajdúsági Galéria)

hol ironikus, hol dekoratív lap fotói közül a legtárgya-
metszetei friss hangot ígér- sabb emelkedett ki (N. J.
tek. Vencselléj István hibát- szobrász a Hortobágyon).

3.

Éppen a főnti jellemzésre
utalva, érdemes együttesen
áttekinteni a külföldiek sze-
replését.

Ha volt és van példa táj,
hagyomány, szellemi környe-
zet gyökeres változtató ere-
jére, Torok Sándor művésze-
tének fordulata. Európai
ismeretességgel, avantgard is-
kolázottsággal, szeszélyesen
absztrakt kifejezési jelrend-
szerral érkezett egy jugszlá-
viai nagyvárosból a hajdúsa-
gi kisvárosba. Öt-hat év után
kezdte közvetlenül megszö-
laltatni ezt a világot. Tavaly
egész sorozattal jelentkezett
(Az én Hortobágyom). Most
ézt úgy folytatta, hogy a Hor-
tobágy legjobb realista ábrá-
zóit közé lépett (Ég és föld).
Hasonlóan magas szinten fo-
galmazta meg komor látomá-
sait a múltat őrző temetőről
a lengyel Pjotr Kmiec. Ra-
gasztott, kivágott, két síkban
elhelyezett sötét vászonlap-
jaira feszítettek, fejfák, sír-
emlékek, kopár ágak jelké-
pes ábráit karcolta. A cseh-
szlovákiai Nikolaj Fedkovics
főnyves bátorssággal és biz-
tonsággal festette meg a kis-
város félig álombeli, félig
valós világát, a szürrealizmus
egyéni hangulatú átláthatlá-
sával (Áblakok). Maria Lugo-
va bolgár művésznő légiesen

könnyednek, szeszélyesen,
vibrálóan hajlékonyan látta
és láttatta az alföldi akác-
kat (Impressziók III.). Dalia
Mazeikyté, aki Szovjet-Litvá-
niából jött, tenyérnyi víz-
festményein is maradéktalan-
ul érzékeltette a csodálatot,
gyöngédséget, amivel egy-egy
nálnuk talált virághoz, level-
hez közel hajolt (Motivumok
sorozat).

Sejthető, mire bukkant és
milyen szándékkal fogott
munkához néhány vendég,
Jóna, Cepenlis (Litvánia) a
természeti és az építeti for-
mák súlyosságát, egyszerűs-
gét vette észre; Huszti Árpád
(Románia) a tájrészletek ben-
sőségességét; Zofia Kosiorek
(Lengyelország) a végtelen
látóhatárba vesző színek
összemosódását; Peter Rohn
(NDK) a falusias utcai jelen-
etek groteskségét többek
közt. Elkészült darabjaik en-
nem a pontnál aztán nem ju-
tottak tovább. Följegyzések,
rögtönzések maradtak. Igaz,
nem tartalmaznak, nem lehető-
ségek híján.

„Szabad ilyenkor összegző
formulát ajánlani? Így hang-
zana egyébként: tartalmas
sokszínűség.

Székelyhídi Ágoston

KÖNYVJELZŐ

**Tatay Sándor:
LYUK A TETŐN**

A közelmúltban újabb onetrajzi kiadottatású kötettel je-
lentkezett Tatay Sándor; a Szépirodalmi Kiadó gondozásá-
ban megjelent a *Lyuk a tetőn* című munkája. A korábban
megjelent *Meglepetéseim könyve* és a *Lődörgések kora* ci-
mű kötetait ma már nem lehet könyvesboltjaink polcain
megtalálni. E kötetekben a gyermekkorát és ifjúkorát dol-
gozta fel Tatay Sándor, aki most hetvenévesen az immár
trilógiát alkotó sorozat új kötetében felnőttkori élményeit
tárja elénk. Az új kötet műfaját nehéz meghatározni, A
Lyuk a tetőn című munkát regényként, országtörténetként,
egyéniség-történetként, de akár irodalomtörténetként vagy
novelláskötetként is forgathatjuk. A könyvborító szerint
a hetvenéves Tatay Sándor életének utóbbi 45 évéről számol
be ebben a könyvben.

Sorsának, életútjának hiteles beszámolója ez a kötet,
melynek értékét meggyénk vonatkozásában még tovább fo-
kozza az a fejezetnyi rész, amely a Kelet Népével foglalko-
zik. A könyv lapjain elénk rajzolódik a szerző kalandjai,
küszködései, sikerei és balsikerei. Az egykori „világcsavar-
gó”, aki hol Angyalföldön, hol Badacsonyan remetkedik,
fiatalkorában folytatott teológiai tanulmányokat, tanult böl-
csészetet, gyalogosan bejárta fél Európát. Volt gyári munkás,
tisztviselő, könyvkereskedő, házitanító, turistaházi
gondnok. De már a harmincas években helye volt a ma-
gyar irodalomban is.

És azóta? Két József Attila-díja, könyveinek magas pél-
dányszáma népszerű íróként jelez. A *Simeon család*, a *Ház a
sziklák alatt*, az ifjúságinak szánt *Kinizsi Pál* és a tv-ben
nemrég ismét vetített *Puskák és galambok* című munkáit
elég említenem. Mind, mind Tatay nagy embereszeretét,
igazi emberismeretét tanúsítják. Otthon van ő a falusi élet-
ben, a városi forgatagban, a történelmi múltban és a vál-
tozó jelenben is.

Uj kötetében már az első mondatokkal sikerül az írónak
határozottan, bár mégis szelíden berántani az olvasót törté-
netének közepébe. S utána már ki tesz le könyvet?... Az első
fejezetcím: *Temessük egymást, öregek* — után mind-
járt így kezdi mondanivalóját Tatay: „Hát igen, mert az
öregek jobban ráérnek.” Miért és mire is érek rá ezek az
öregek? Tatay Sándor az országot áttekintő tünődésre,
szemlélődésre, a fáradságot nem ismerő, mindig dolgozni
akaró, a folytonos küzdelmet vállaló emberre céloz, olykor
mosolyt is fakasztva. Az életmindenes embert rajzolja elénk,
aki birkózik a kövel, faggal, fával, időjárással. E rajzokból
ráismerhetünk az író alakjára, hiszen önmagáról ír. Mégis
el tudunk távolodni személyétől, és ne mis Tatayra gondol-
lunk. Varázsos mégis a közelség.

Történeteiből megismerhetjük az Alföldre előítéletekkel
érkező író, aki később belebonnyolódik az aprólékos, olykor
már szociográfiai igényű táj- és emberlelemzésbe. Részesei
lehetünk badacsonyi filmforgatásnak, bepillaathatunk sze-
relmek történetébe, és eljuthatunk Biharuzsra, Komádi-
ba — a Kelet Népe kapcsán. Olykor anekdotisztikusnak tű-
nik, de mégis igaz képet fest Tatay Sándor a 45 évvel ezelőt-
ti lapletről, a szerkesztőségi munkáról. Szépek, emberileg
őszinték a Kelet Népe írógdárdájának portréi. Szabó Pált
nem kell külön bemutatnia. De milyen szeretettel ír Barsi
Dénestől, Sinka Istvánról, Erdélyi Józsefről, Jankovich Fe-
rencről, Püski Sándorról, Kodolányi Jánosról és még so-
kakkról — maradandó emléket hagyva az olvasóban. Ez az
emlékidézés olykor még más, igazabb megvilágítást is ad
egy-egy mellőzött, így a fiatalok előtt alig ismert íróról,
költőről.

A Kelet Népe szerkesztőségi életébe való bepillantás igazi
irodalomtörténeti csemege. Mosolyt fakasztóan ír Tatay
Sándor a lap anyagi gondjairól, arról, hogyan környezték
meg anyagi segítségért József főherceget, hogyan rendeltek
cikket tőle a Kelet Népebe. Bármennyire is humorosan ír-
ja le az eseményeket, mégis az olvasó elé rajzolódik a kor
politikai és kulturális keresztmetszete. Hiába volt a csel-
lel szerzett párezer pengő, a Kelet Népe egyre nehezebb
helyzetbe került. Tatay később meg is válik a lapról, ami-
kor az a Kisgazdapárt befolyása alá került. Mindenesetre
a visszaemlékezés a Kelet Népe indulására, éveire fontos
irodalomtörténeti adalék.

A *Lyuk a tetőn* című kötet Tatay Sándor örekori mun-
kásságának fontos, a nyolcadik évtized megkezdésének pe-
dig első kötete. Friss, fiatalos a hangja, szenvedéllyel teltek
lapjai. Nagy erénye másigaz, mindenkit foglalkoztató közös
gondjainkról mond irodalmi értékű őszinte véleményt.
(Szépirodalmi Kiadó, 1980)

Péter Imre

**Hadifogságban írta
török-magyar szótárát**

EMLÉKTÁBLA A TURKOLÓGIA NAGY TUDÓSÁNAK

Tardosbánya, a Gerece-
hegységbeli falu eddig csak
vörösmárvány-bányászata-
ról volt híres. A közelmúlt-
ban azonban új nevezet-
ségre tett szert. Ez a Rá-
kóczi út 168. számú ház fa-
lán felavatott emléktábla,
amelyet Fekete Lajos tur-
kológus emlékére helyeztek
el szülőházán, születésének
90. évfordulója alkalmából.
A kiváló tudós pályafutá-
sába, tudományos munkás-
ságába nyújt betekintést a
szülőházában egyidejűleg
megrendezett kiállítás ha-
gyatékából, irataiból, köny-
veiből, melyeket özvegye
ajándékozott a tatai Móríc
Zsigmond Könyvtár hely-
történeti gyűjteményének.

Fekete Lajos már kora
ifjúságában tudományos pá-
lyára készült, egyetemi
éveiben a történettudo-
mány, a levéltári kutatások
vonzották. De abban, hogy
munkásságának fő területe
a turkológia, a török nyelv
és történelem kutatása lett,
nem kis mértékben játszott
közre a véletlen. Közvetlen
doktorrá avatása után —

szinte az iskolapadból — az
első világháború forгатagá-
ba került, az orosz fronton
hamarosan fogságba esett,
és Szibériában a krasznó-
jarszki táborban évekig tör-
ök hadifoglyokkal volt
együtt. Ott kezdte meg a
török nyelv tanulmányozá-
sát. Elkészítette a kiállítás
egyik legérdekesebb darab-
jának számító, kéziratban
fennmaradt, több száz la-
pos, 15550 betűből álló
magyar—török szótárát —
öt évvel a zselő nyomtatott
magyar—török szótárát
megjelenése előtt. Hazatérve
hozzáfogott a hódoltságkori
török oklevelek tanulmá-
nyozásához, s a török okle-
velet, valamint a forrás-
kritika nemzetközileg elis-
mert kiemelkedő művelőjé-
vé vált.

E témakörben írt első
munkája, amelynek címe
*Bevezetés a hódoltság török
diplomatiájába*, ma is az
alapvető művek közé tarto-
zik. Egy másik könyvében
Esterházy Miklós nádor le-
veletről közli azoknak a for-
hivatalos iratoknak a for-

dítását és tartalmi kivona-
tát, amelyeket a nádor az
isztambuli divántól és a
budai pasáktól kapott. Kü-
lönösen nagy jelentőségű
vállalkozás volt 1955-ben
megjelent, Kossuth-díjjal
jutalmazott kétkötetes mű-
ve, amelyben az úgyneve-
zett sziyaqat írással levegy-
zett török okleveleket dol-
gozta fel. Ez a legnehezebb-
ben olvasható törökkori
írástípus. Munkásságával
rendkívül gazdag forrást
nyitott a hazai történetku-
tatás számára, a magyar-
ság törökkori életének
olyan oldalait tárta fel,
amelyek korábban ismeret-
lenek voltak. A hódoltság
területen ugyanis nagyon
keves magyar és latin nyel-
vű, viszont igen nagy szá-
mú török nyelven írt forrás
maradt fenn. A törökkor
ugyanis rendkívül alapos-
sággal szervezték meg poli-
tikai, katonai, közigazgatási
és gazdasági adminisztrá-
ciójukat, rengeteg akta,
iratot készítettek. Az egy-
kori budai török levéltár
anyagának feldolgozása

után Fekete Lajos sorra fel-
kereste a külföldi lelőhe-
lyeket, összegyűjtötte és fel-
dolgozta a hazai vonatkozó
sú török iratokat. Munkás-
ságát Törökországban is
megjelent, Kossuth-díjjal
meghívták szaktanácsadó-
nak az istambuli szerái
levéltár és a török minisz-
terelnökségi levéltár ren-
dezéséhez.

1939-től haláláig, 30 éven
át dolgozott a budapesti
tudományegyetem Török
Intézetében, 1952-ben ne-
vezték ki egyetemi tanárrá.
A tudományos akadémia
már 1939-ben megválaszto-
ta levelező tagjának, majd
1961-ben rendes tagsággal
tisztelte meg.

A kiállítás izellőt ad a
világ 30 országának tudó-
saisaival folytatott levelezésé-
ről is. Segítségére volt eb-
ben széles körű nyelvtudá-
sa. A magyar és a szlovák
nyelven kívül — mindket-
tő anyanyelvnek tartotta
— kiválóan tudott törökül,
arabul, perzsául és néme-
tül.

B. — a.

pésztechnikust, híradástechnikus és gépipari szakoktatóiskolák vezetői dolgozóit felvesszük. Mértékhatásként a Hivatal, Recen, Vigkedvő M. u. 67. debreceni AFESZ szakképző-hentesárú eladót vesz feljelentkezni lehet: Debrecen, Pességyi u. 1. sz., Áruforgalmi osztályon.

Ívételre keresünk szakképzett részt szabadkasszás termelő munkáit, szakképzett boltvevő, helyettesi és eladót három helyes, szabadkasszás vegyes munkáit, valamint szakképzett bolti eladót szabadkasszás boltunkba. Jelentkezések személyesen vagy írásban a Vámos- és vidéke AFESZ Áruforgalmi főosztály, Vámospécs, M. u. 2. Telefon: 3.

FŐBEKÉRÉS: Csécsémóthoszlápost XII. (Reg. u. 1-4.) ívételre keres csécsémó és megkondozó-női, valamint egészségügyi gyermekotthoni feladatok ellátására alkalmas 17. évüket betöltött fiatalokat. Az év után, munka melletti tanulási lehetőség, ahol szakmájukat nyerve lehetnek. Vidéki ére szép környezetben, közeli nővérszálló elhelyezést biztosítunk. Jelentkezés: Bpest, Reg. u. 1-4. Telefon: 233.164-584. A jelentkezési levelet írásban vagy személyesen kérjük az intézeti vezetőnek. Ugyanezek felvételre: szakácsnői, konyhai tisztító, szakmunkás-képzési létszámmal. Feltétel: 8 általános és 17. életév betöltése. Jelentkezés: Bpest XII., Reg. u. 1. írásban vagy személyesen jelentkezés-vezetőnél. Debreceni Baromfi-feldolgozó vállalat felvesszük gyakorlattal rendelkező kalóriaszámoló mérőket. Jelentkezés: Dózsegyi út 1. Regisztrációs osztály.

Debreceni Városgazdálkodási vállalat parkfenntartási üzemébe 3 éves gyakorlattal és érvényes jogosítvánnyal rendelkező tiszt, motoros fűnyírógépek használatára meglévő szakirányú végzettséggel, nyugdíjas villanyüzemeltető, öntözőkutat üzemeltetésére felvételre. Jelentkezés: Reg. u. 7. szám alatt, az üzemeltetőnél.

Köszönetet mondunk mind-
oknak, akik drága halot-
nknak, akik fejlethetetlen-
lítottunk.

PATAKI SÁNDORNE
Nagy Irén
metésén megjelentek, rava-
lára koszorút, virágot he-
zettek és mélyeséges bána-
nkban részvétel osztottak.
gyászoló család.

Köszönetet mondunk mind-
oknak, akik fejlethetetlen-
lítottunk.

MAGYAR ISTVÁNE
Kóti Éva
metésén megjelentek, rava-
lára koszorút, virágot he-
zettek és mélyeséges bána-
nkban részvétel osztottak.
gyászoló család.

Köszönetet mondunk mind-
oknak, akik fejlethetetlen-
lítottunk.

VIKSI SÁNDORNE
Pusztai Ilona
metésén megjelentek, rava-
lára koszorút, virágot he-
zettek és mélyeséges bána-
nkban részvétel osztottak.
gyászoló család.

Köszönetet mondunk mind-
oknak, akik fejlethetetlen-
lítottunk.

SZABÓ IMRE
metésén megjelentek, rava-
lára koszorút, virágot he-
zettek és mélyeséges bána-
nkban részvétel osztottak.
gyászoló család.

Köszönetet mondunk mind-
oknak, akik fejlethetetlen-
lítottunk.

GACSÁLYI ÁRPÁDNE
Szabó Magdolna
metésén megjelentek, rava-
lára koszorút, virágot he-
zettek és mélyeséges bána-
nkban részvétel osztottak.
gyászoló család.

Szívünk legmélyebb fájdalommal tudjuk, hogy drága édesanyánk, nagymamánk, édmamánk,

MÓDOS MIHÁLYNE
Sárkány Julianna
81. július 30-án váratlanul hunyt. Temetés 1981. augusztus 5-én szerdán, délelőtt 10 órakor lesz a Kőzetemő I. szülői I-es számú ravatató-
termében egyházi szertar-
s szerint. A gyászoló család.
akás: Debrecen, Darabos u. IV. 24.

Köszönetet mondunk mind-
oknak, akik fejlethetetlen-
lítottunk.

CZIBERE ISTVÁN
metésén megjelentek, rava-
lára koszorút, virágot he-
zettek és mélyeséges bána-
nkban részvétel osztottak.
gyászoló család.

Köszönetet mondunk mind-
oknak, kik mély gyá-
nkban részvétel osztottak.
DR. CZÓVEK ZOLTÁN
Dr. orvos elhunyt alkalmá-
l. A gyászoló család.

A múmia titka

Tutenkámén

Nem tudjuk hogyan halt meg Tutenkámén, vagy más ortográfia szerint: Tut-Anch-Amón fáraó. Az élete rövid volt. Udvari orvosa nem adta meg halálának okát, nem jegyezték fel sem arany-, sem ezüst-, sem fatáblára.

Howard Carter angol régész, aki 3000 évvel később megtalálta Tutenkámén, megpróbálta felfedni halálának titkát. Két orvos segített neki ebben.

1925. november 11-én dr. Douglas Derry és dr. Salah Bey Hamdi megkezdtek a múmia boncolását. A munka nem volt egyszerű. A szikével először rétegre rétegre kellett hatolni az elgyantásodott és elkéregesedett kötések, hogy a halott testét kiszabadítsák. Csak ezután tudták a szokásos vizsgálatokat elvégezni.

Egy sor érdekes részletet állapítottak meg: A kéz és lábujjra arany kupakot tettek. A bal térdkalácsa laza volt. Alatta az izületi csomó még nem volt szilárdan összenöve a csonttal, tehát a király nem sokkal lehetett idősebb 18 évesnél.

Testi felépítése finoman tagolt volt. Ez is ifjú korára utalt.

Az orrába merevítőket dugtak, nehogy az arany maszk súlya összenyomja az orrcsontot.

A fülei kicsik voltak, egy centiméter szélesen át volt szúrva a fülcimpája.

Tutenkámén haját leborotválták. A fején, amelynek átmérője 54,7 centiméter, gyöngyökkel himzett sapkát viselt.

A múmia a fejétől a talpáig 1,64 méter hosszú volt. Ez 1,67 méter életnagyságra utal.

A lábai közepes nagyságúak voltak. Az arany szandál, melybe bujtatták, 41-es nagyságú.

A király halálának okára nem találtak bizonyítékot az orvosok.

43 évvel később, 1968-ban más orvosok újból megpróbálták megfejteni a fiatal fáraó halálának a titkát. Az angol liverpooli egyetem csoportját dr. George Harrison professzor vezette.

A kutatók a legmodernebb technológiát vetették be: infravörös sugarakat, amelynek a segítségével már néhány megoldatlannak tűnő bűn-selekményt felderítettek.

Harrison professzor kiemelte a múmiát a szarkofágból. A test minden oldaláról több infravörös felvétel készítették.

„Az a várom, hogy több nagyon érdekes tény kerüljön napvilágra” — mondta egy riporternek Harrison öntudatosan. Nem tévedett. A háromnapos kutatás eredménye szenzációs volt: Tutenkámén fejében lyuk van! A bal arccsont magasságában.

Harrison professzor: „A lyukak nyíl vagy lándzsahegy okozhatta”. Eszerint tehát a király erőszakos halállal vesztette életét. Talán harcban, de valószínűbb, hogy gyilkosság által. Halálának idején ugyanis Egyiptomban nem volt esata, melyben eleshetett volna.

Az angol orvosok véleménye szerint a fején levő lyuknak kevésbé dramatikusa oka is lehet: baleset. Gyilkosság vagy baleset — mindkettő lehetséges.

A történészek a halálos balesetet valószínűbbnek tartják, ugyanis miért akarták volna a fiatal királyt megölni?

(Következik: II. Visszaadta Amunt)

Három aranyérem a kajak-kenu VB-n

Három aranyérmes nyertek a magyar sportolók Nottinghamban, a kajak-kenu világbajnokságon. A kenu kettesek 500 m-es távján Foltán László és Vaszkúti István ért elsőnek be a célba. Vaszkúti a 10 000 m-es versenyben is a dobogó legmagasabb fokára állhatott, ezúttal Buda Tamás oldalán. A kenu egyesek hosszútávú versenyén Wichmann Tamás feleltette olimpiai balsikerét, s aratta nyolcadik világbajnoki győzelmét. A Szabó, Joós kettős a férfi kajak kettesek 10 000 m-es via-

dalán ezüstérmes lett, míg Fábán (kajak egyes 10 000 m) és Sarusi (kenu egyes 500 m) bronzérmes nyert. Szombaton Buda Tamás (kenu egyes 1000 m) és Rakuscs Éva (kajak egyes 500 m) VB ezüstöt nyert.

Az éremtáblázat első helyén az NDK végzett (7 arany, 2 ezüst, 2 bronz), a második a Szovjetunió lett (6,4,2) a harmadik helyen a vasárnapi sikeres hajrá eredményeképpen Magyarország zárta a küzdelmeket (3,3,2). E három nemzetet kivül Románia és Norvégia szerezett még világbajnoki elsőséget.

SOROKBAN

Klompár Tibor nyerte a II. asztalitenisz Világ Kupa küzdelmeit. Mögötte három kínai versenyző végzett, míg Jonyer István nyolcadik lett.

A férfi atlétikai Európa Kupa B döntőjében Franciaország győzött a legtöbb pontot (s harcolta ki a zágárból a döntőt) a való részvétel jogát), Magyarország a második helyen végzett.

A tizenhat évesen alult teniszező Európa-bajnokságán Temesvári Andrea aranyérmes nyert, párosban a Bartos, Temesvári kettős a harmadik helyen végzett.

Kijelölték az augusztus 21-23. között Svájcban rendezendő fogathajó Európa-bajnokságon részt vevő magyar válogatottat: Bálint, Bárdos, Fülöp, Muty, valamint a horvátági Fintha Gábor képviseli színeinket.

A serdülő asztaliteniszek Európa-bajnokságán Magyarország fű- és leánygyűttese is bejutott az elődöntőbe.

Az autós rallye Európa-bajnokság összesített pontversenyében a Ferjancz, dr. Tandari magyar kettős a harmadik helyen áll.

Miskolcon, az Ávas Kupa ökológiai viadalán a DMVSC sportolói

közül a félnehézsúlyú Boros aranyérmes, Fábán (nagyváltó) és Erdős (papír) ezüstöt, Damu (pehely) és Deák (nagyváltó) bronzot nyert.

A totóban tíz darab 13 plusz 1 találatos szelvény akadt, a nyeremény és a jutalom együttes összege 191 449 forint. A 13 találatos szelvény 133 706, a 12 találatos 2181, a 11 találatos 177, a 10 találatos 40 forintot ér. A telitalálatos szelvény: 1,1,2, 1,2,x, 2,1,2, 2,2,1,x, 1.

A Forma-1 versenyautók legújabb világbajnoki futamán a brazil Piquet nyerte az NSZK nagydíját. A VB-pontverseny állása: Reutemann (argentín) 43, Piquet 35, Lafitte (francia) 25, Jones (ausztrál) 24 pont.

A spanyol labdarúgó I. osztályban szereplő Hercules Alicante Müller Sándor mellett szerződtette a lengyel válogatott volt kapuvédjét, Tomaszewskit is. A Cadix csapata két csehszlovák játékoskal (Gallis és Pivarník) erősített.

A Hajdú Vasas labdarúgó-csapata leigazolta a volt debreceni Oroszló és Szabó I-t (mindkettő Karagác), a derecskai Borbélyt, a hajdúsámsói Székelyhidit, a balkányi Kisst, Gencsi (Hajdúböszörmény) újabb egy esztendőre marad kölcsönjátékosként Tégláson.

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

Befejeződött az atlétikai IBV

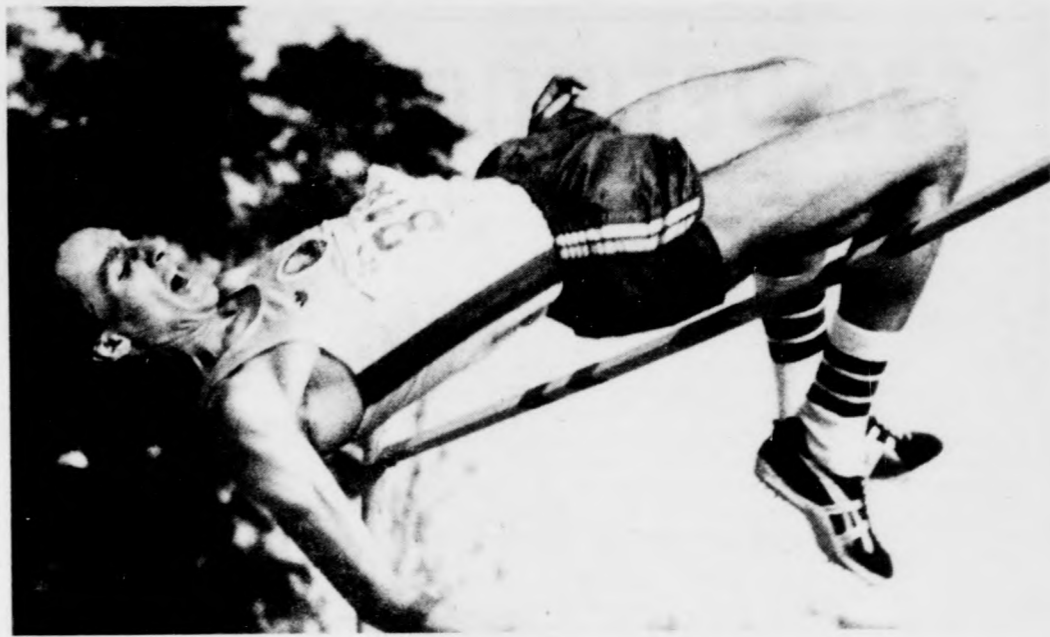
Szovjet sikerek a zárónapon

Hét arany-, három ezüst-, és három bronzérem

Tikkasztó hőségben kezdődtek a vasárnap délutáni versenyek az atlétikai IBV-n. A közönség nagyszerű eredmények tapasztalhatta a délutáni döntők során. Kalapácsvetésben előbb a szovjetek mázsán felüli legénye, Dorozson 69,74 m-es dobással új IBV-csúcsot állított fel, ami — mint később kiderült — a győzelmet jelentette számára. A magyar Vida Józsefnek kezdettől fogva „érett” egy nagy dobás, de egy-egy apró hiba mindig közbejött. Az ötödik sorozatban remek volt a mozgása, és a kalapács 67,14 m-re szállt. Ez kitünő egyéni és magyar csúcs is egyben.

A férfi 400 m gát döntője biztos szovjet sikert hozott. A győztes egyéni és IBV-rekordot javított. A férfi magasugrás színvonalas küzdelmet ígért. Az igazi csata akkor kezdődött, amikor a lécs 216 cm-re került. A győzelmet a románok fiatal tehetsége, Matei nyerte 222 cm-es új IBV-csúccsal. A két 800 m-es döntő német főként és győzelmet hozott.

Az ügyességi számok sorát a hármassugrás és a férfi gerelyhajítás zárta. Az előbbiben született az IBV legjobb eredménye. A 18 éves szovjet Procsenko 16,68 m-re repült, amely természetesen nagyszerű IBV-rekordot jelentett. Gerelyhajításban papírforma győzelemnek beillő kubai győzelem született Quinones révén, s egy dobogós hely Szeverényi Kálmán

A román Matei 222 cm-es IBV-csúccsal nyerte a magasugrást

jóvoltából a magyarok számára is.

A 200 m-es vágatúzó küzdelme mind a férfiaknál, mind a nőknél szovjet sikert hozott.

A 3000 m-es női síkfutásban külön versenyt vívott a csehszlovák Melicherová két szovjet lányal. Csengetés-kor Melicherová robbantott és átvette a vezetést. 200 m-rel a cél előtt újabb fordulót következett, és a két szovjet lány állt az élre. A kis csehszlovák azonban nem adta fel, erősített, de

Zsipikova szabálytalanul kizárta, majd lökte a nagy hajrát nyitó cseh lányt, aki így már nem tudta befogni a vezető Ilijant.

A háromnapos viadalt a két 4x400-as váltó küzdelme zárta. A férfiaknál az NDK szerezte meg a győzelmet, a magyar váltó befutottja a debreceni Búzasi volt, aki remek versenyzéssel az utolsó helyről ötödiknek hozta fel a magyar csapatot.

Az utolsó versenyszámok után került sor a zárón-

nepségre. Bevonultak a versenyek résztvevői és Sorbán László városi sportfelügyelő búcsúzott a versenyzőktől a szervező bizottság nevében.

Majd bejelentette, hogy a XVI. IBV gazdája a lengyelországi Lódz lesz.

A magyar Himnusz elhangzása után levonták a zászlókat. A zászlóátadást követően a fiatalok inogóan búcsúztak a debreceni közönségtől. Viszontlátásra Lódzban!

Mészáros István

Eredmények

LÁNYOK

200 m: 1. Bozsina (Szovjetunió) 23.66, 2. Bergknecht (NDK) 23.86, 3. Tomova (Csehszlovákia) 24.83.
400 m: 1. Wachtel (NDK) 2:03.56, 2. Zavaruhina (Szovjetunió) 2:03.96, 3. Svahnesz (NDK) 2:04.31.
800 m: 1. Bina (Szovjetunió) 9:31.17, 2. Melicherova (Csehszlovákia) 9:32.43, 3. Zsipikova (Szovjetunió) 9:33.58, 4. Agoston (Magyarország) 9:53.79, 5. Naszályi (Magyarország) 10:05.83, 6. 4x400: 1. Szovjetunió 3:33.09, 2. Csehszlovákia 3:38.42, 3. NDK 3:39.17.

FIÚK

200 m: 1. Szvjatjenko (Szovjetunió) 21.16, 2. Guse (NDK) 21.37, 3. Hulbó (Lengyelország) 21.43.
400 m: 1. Tyrolf (NDK) 1:50.35, 2. Herms (NDK) 1:51.09, 3. Lenhardt (NDK) 1:51.27.
800 m: 1. Musztatov (Bulgária) 8:20.56, 2. Dreissigacker (NDK) 8:21.47, 3. Zajac (Lengyelország) 8:22.33.
400 m gát: 1. Miscsenko (Szovjetunió) 30.69, 2. Queralt (Kuba) 31.49, 3. Gyeduhov (Szovjetunió) 52.26.
4x400: 1. NDK 3:13.22, 2. Bulgária 3:13.49, 3. Lengyelország 3:13.73.
Magas: 1. Matei (Románia) 222, 2. Paklin (Szovjetunió) 220, 3. Machotka (Csehszlovákia) 214.
Hármas: 1. Procsenko (Szovjetunió) 16.68, 2. Afinogenov (Szovjetunió) 16.09, 3. Reina (Kuba) 16.02, 4. Fekete (Magyarország) 15.59.
Gerely: 1. Quinones (Kuba) 75.84, 2. Paeov (NDK) 72.02, 3. Szeverényi (Magyarország) 71.86.
Kalapács: 1. Dorozson (Szovjetunió) 69.74, 2. Vida (Magyarország) 67.14, 3. Dubinyin (Szovjetunió) 65.58.

Aranyérem nélkül

A zárónapséget követően a magyar csapat vezetőjét, dr. Szabó Miklóst arra kérték, hogy értékelje a versenyzői szereplését.

— Már az elmúlt évi IBV-n kiderült, hogy az 1963-as születésű fiúk, valamint az egy évvel fiatalabb lányok között nincsenek igazi nagy tehetségeink atlétikában. Ennek tudatában már a viadal előtt meglehetősen szűry szereplésre számítottunk, és sajnos kellemes meglepetés nem is szolgáltunk atlétáink. A csapat szereplését

végül is közepesnek ítélem, hiszen sikerült elcsipnünk két ezüst- és egy bronzérmes, ezenkívül pedig néhány pontot jelentő helyezést. Eremeseink közül külön kiemeltem Vida József teljesítményét, aki nagyot javított a egyéni legjobbján — nemzetközileg is figyelemreméltó — országos ifjúsági csúccsal ért el a második helyezést. A férfi gerelyesek és a női hétrprobázók eredményével vagyok személy szerint elégedett, ugyanakkor jóval többet vártam a férfi közép- és hosszútávutóktól.

Az első magyar érem

„Az akaraterőn múlik minden”

Neve: Vágó Béla

Születési éve: 1963

Egyesülete: Kecskeméti SC

Edzője: Gosán Pál

„Soha nem voltam egy évben már kiérdemeltém a válogatók bizalmát is, s két futkört, moztogtam, kaptam. Azóta még négy-lással csak 12 éves koromtól foglalkozom. A nagy lökést egy 800 méteres mezei futóverseny megnyerése lában helytálltam. Leg-
adat, ahol mindenféle tapasztalat és edzés nélkül indultam. Ekkor kerültem a KSC-hez, ahol a közép-távúfutás mellett négypró-bával és nyolcpróbaival is kísérleteztem. A várt eredmények elmaradtak, így egyedül a közép-távúfutásra specializáltam magam. Ez jót tett nekem, hisz 1978-ban a tatai országos úttörő-olimpián 1000 m-es síkfutásban a dobogó legmagasabb fokára állhattam. Az-
tán szép lassan fejlődtem, s tem egészen az elmúlt évig, amikor is bekövetkezett a nagy ugrás. Az utóbbi évek alatt 10 másodpercet javítottam egyéni legjobb eredményemen a 2000 m-es akadályfutásban. Az elmúlt

M. I.

SÁLAKMOTOR

Több jó egyéni teljesítménnyel rendelkezett a D. 7. Baksán 6, Juhász 3, Bráner Volán, s így biztos győzelmet aratott vasárnap Debrecenben a salakmotorozók OB I. csapatbajnoksága újabb fordulójában, a Szeged, Békési Volán elleni rangadón. A debreceniek négy forduló után is veretlenek, a szegedieknek és a miskolciaknak két-két veresége van az öt, illetve három találkozó után.

D. Volán—Szeged, Békési Volán 45:33. Debrecen, 800 m: D. Volán: Támcsu 11,

Hajdú 9, Adorján 8, Oreskó 7, Baksán 6, Juhász 3, Bráner 1. — Szeged, Békési Volán: Mészáros 13, Farkas F. 10, Fogas 5, Zombori 2, Farkas G. 2, Ruzs 1, Szilágyi 0.

Az OB II-es egyéni bajnokság debreceni fordulójának végeredménye: 1. Tihanyi (D. Volán) 9, 2. Kocsó (Szeged) 8, 3. Flórián (Szeged) 7, 4. Bódi (D. Volán) 5 pont. A nap legjobb idejét (a felnőttek versenyét is ideszámítva) Tihanyi Sándor érte el, 1:16.8-as teljesítménnyel.

MAGYAR NYELVŰ SZOVJET LAPOK

SZOVJETUNIO

Nem kiemelkedő üzemeltetést választottak a folyóirat munkatársai, hogy bemutassák egy többé-kevésbé átlagos szakszervezeti bizottság munkáját. Az Ukrajnában található Szimferopoli Tévészak-nyelvi szakszervezeti aktivisták beszámolója arról, mit tesz a szakszervezeti bizottság a kihasználatlan termelési tartalékok feltárásiért és a jobb munkakörülmények biztosításáért, a dolgozók egészségügyi ellátásának és lakás-körülményeinek javításáért. Arról is szó esik, hogy milyen viták fordulnak elő az szb és a vállalat igazgatósága között. A szakszervezet tekintélyének szemléletes bizonyítéka: a minisztériummal folytatott vitában a vállalatvezetés a szakszervezet állásfoglalásával nyomtatékosítva tudta elérni, hogy a gyár új ötéves tervében a szociális rendeltetésű épületek munkálatai elsőbbséget élvezzenek a termelési bázis bővítésével szemben.

Szovjet tudományos körökben sokféle elképzelés született már arra, hogyan takarékoskodjanak a mind költségesebben feltárható hagyományos energiaforrásokkal. Néhány, ma még ritka, de nagy távlatokkal kecsegtető energiatermelési lehetőségről szól a NAP, HOLD, ÁRAPÁLY ÉS HÉVIZEK című cikk.

Érdekes szovjet tájakra kalauzol el két riport. A BECSAPÓS LAKATTÓL AZ ORVOSI FECSKENŐIG című összeállítás az agyafurcságú ügyes munkájukról nevezetes pavlovói mesterekkel ismert meg.

Moszkva környékének híres kastélyát, a romantikus szépségű MAREFINÓT hozza elénk A SZOVJETUNIOBAN LÁTHATÓ című rovat.

A Szovjetunió legutóbbi sakkcsapat-bajnokságának küzdelmeiről tudósít a sportrovat, magyarázva: hogyan előzhet meg Ukrajna együttese a nagy hírű moszkvai, leningrádi és oroszországi föderációbeli csapatot.

A lap kulturális mellékletében egyebek között a magyar-szovjet koprodukcióban készülő FIZETÉS NÉLKÜL SZABADSÁG című tv-filmről és a budapesti állatkertnek a moszkvai parkkal való kapcsolatairól olvashatunk.

AZ ATLANTI-ÓCEÁN DÉL RÉSZÉN hatalmas jéghegy södrök Afrika és Dél-Amerika között. A jéghegy harmincszor nagyobb, mint a New York-i Manhattan sziget. A jéghegy 1967-ben vált le az Antarktiszról.

BRONZÉRMET NYERT Báráné önkéntes tüztöltő-egyesületének csapata Böhlingenben, a Nemzetközi Tüztöltőversenyen. Az Állami tüztöltőverseny sportcsapata ugyanitt kismotorfecskenő-szerelésben ezüstérmes lett.

Spanyol táncgyűttes Debrecenben

A SZOT, valamint a Fa- és Építőanyag-ipari Dolgozók Szakszervezete meghívására magyarországi vendégzereplésre érkeztek a barcelonai Katalán táncgyűttes. A spanyolországi néptáncosport a hét végén három napot tölt Hajdú-Biharban. Augusztus 7-én, pénteken este fél kilenctől a nagyerdői szabadtéri színpadon mutatják be műsorukat. A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat szakszervezeti bizottsága és a Kölcsey Művelődési Központ szervezésében a barcelonai együttes a program szerint további két helyen lép közönség elé: augusztus 8-án a balmazújvárosi Veres Péter Művelődési Központban, 9-én, vasárnap pedig Balkány művelődési házában szórakoztatja az AÉV bejáró dolgozóit. Vidéki fellépései este nyolc órakor kezdődnek.

Virágzik a canna

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ — A Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar megyei Bizottságának lapja — Főszerkesztő: dr. Bényei József — Főszerkesztő-helyettes: Boda István, Szerkesztőség: Debrecen, Tóthfalusi tér 10. 4024 — Telefon: 12-144. Nyomdai ügyelet: 14-698 — Kiadja a Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat, Debrecen, Tóthfalusi tér 10. Postacím: Debrecen, Postafiók 72. 4001 — Telefon: 12-144 — Feltételek: dr. Szabó Imréné — Terjeszti a Magyar Posta — Előfizethető a hirdetőbeszámoló postai úton — Előfizetési díj egy hónapra 34 forint, negyedévre 102 forint, egy évre 400 forint — Index 23 027 — ISSN 0433-1091 — AMŰVÉDŐ Nyomda, Debrecen — Felelős vezető: Benkő István.

Igy élünk mi

FOTOPÁLYÁZAT A NAPLÓBAN

A Hajdú-bihari Napló szerkesztősége fotópályázatot hirdetett olvasói részére. A fotókat folyamatosan október közepéig lehet beküldeni a szerkesztőségbe (Debrecen, Tóthfalusi tér 10.). A beérkező legjobb fotókat folyamatosan közöljük.

PÁLYÁZATUNKRA ÉRKEZETT

PIHENŐ

(Beküldte Berecki Győző, Debrecen)

E napi

munkám eredményén alighanem meglátszik, hogy tegnap, hétfőn nem jutottam sokra. Nem, mert interjúalanyomat nem találtam a helyén, s informátoromat, akitől néhány érdekes történetet volna szerezni, megint csak nem tudta kapcsolni a telefonközpont. A harmadik-negyedik intézményről vallottam már kudarcot, amikor kezdett gyanússá válni a dolog?

„Az osztályvezető elvtárs?” — tudakoltam a titkárnőnél. „Házon kívül” — hangzott a válasz. Kiment a városba Z.-né is, még nem jött vissza Klárka, és szintén nem volt a helyén a felvilágosítással mindig készségesen szolgáló előadó.

Mi lehet emögött? — tűnődtem, amikor elsuhan a szerkesztőségi szoba ajtaja előtt az egyik kolléganőm, és közölte, hogy kiszalad a városba, állítólag isteni furdorhák vannak leértékelve a szezonvégében...

Hát persze! Hétfőtől nyári vásár...

Na, ezzel be is fejezem. Rohanok, mert valaki remek férjiszándékokat látott a... nem is mondom meg, hogy melyik bolban.

— nos

HÍREK

1981. augusztus 4., kedd

Domokos napja

A Nap kél 5.25 — nyugszik 20.14 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:

Meleg, az ország nagy részén továbbra is derült idő, csapadék nélkül. Az északi és keleti országrészben kedden valószínűleg átmeneti felhősödés, záporokkal, zivatarokkal. Élénk, napközben időnként erős észak, északkeleti szél. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 17 és 22 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet kedden: 30 fok körül.

A Balaton vizének hőmérséklete hétfőn 11 órakor Siófoknál 24 fok volt.

TÁVOLABBI KILÁTÁSOK szerdától szombatig. Továbbra is meleg marad az idő. Az időnként megnövekedő gomolyfelhőkből elszórtan kialakulhatnak záporok. Legalacsonyabb hőmérséklet 15–20 fok között, legmagasabb nappali hőmérséklet 27–32 fok között. Jelentős mennyiségű (legalább 5 mm) csapadék az ország területének 10 százalékán várható.

A HAZAI FOTÓKLUBOK

17. szalonját vasárnap nyitották meg Szegeden, a Bartók Művelődési Központban, ahol 73 szerző 127 fotója került a közönség elé. A Szeged városi Tanács vándorjait negyedike alkalommal is a pécsi „Focus” klub nyerte. A tíz egyéni díjazott között van Máté András, Süli István, Gyenes Kálmán és Vadász György debreceni amatőr fotós is.

A VILÁGON IS EGYEDÜLÁLLÓ vizsgálatsorozat

fejezték be a Budapesti Köznevelési Vállalat egészségügyi szolgálatánál: pszichológiai, orvosi és szociológiai vizsgálatnak vetették alá 47 sofőrt, aki egymillió kilométert balesetmentesen vezetett. Az eredmény: óramű pontoságú napi munkabeosztás, aktív pihenés, kitűnő önismeret, defenzív vezetési stílus járul hozzá a balesetmentes vezetéshez.

ÖTNAPOS TANITÁSI HETET

vezetnek be kísérletképpen 170 alsó- és 80 középfokú oktatói intézményben az 1981/82-es tanévben. A tanérvnyitók ezekben az iskolákban augusztus 29-én vagy 30-án, az első tanítási nap 31-én, hétfőn lesz. Az első felvétel vége: január 30., a téli szünet december 24-től január 3-ig tart. A következő, 1982/83-as oktatási évben mindenütt bevezetik az ötnapos oktatást.

SHAKESPEARE: VIHAR

című drámájának Prosperó-ját Krum bolgár kánról mintázták, aki 803 és 814 között uralkodott. A híres hadvezérről és államférfiről Montaigne esszéit írt, és megjelent Corneille drámájában, a Cidben is.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Nyolcvanöt évvel ezelőtt, 1896. augusztus 4-én született Marcaliban, és 79 éves korában, 1975 júliusában hunyt el Lengyel József Kossuth-díjas író, a párt és a forradalmi munkásmozgalom régi, kiemelkedő harcosa.

A középiskola elvégzése után Budapestben és Bécsben látogatta az egyetemet; Kassán, Lajos A. Tett című lapjának hasábjain jelentkezett először verseivel. Azok közé tartozott, akik az orosz szocialista forradalom idején különváltak Kassától, s utóbb kommunisták lettek. Korvin Ottóval és Sallai Imrével együtt részt vett a Szabó Ervin irányította antimitarista csoport akcióiban, s egyik alapítója volt 1918 őszén a Kommunista Magyarországi Pártjának. A Vörös Újság szerkesztőségében dolgozott, s a Tanácsköztársaság idején újságtörő és pártmunkás tevékenységet folytatott. Az ellenforradalmi uralomra jutása után Bécsbe, majd Berlinbe emigrált. 1930-ban Moszkvába ment, ahol — írói tevékenységén kívül — a Szó és Kalapács szerkesztőségében, illetve dramaturgként is tevékenykedett.

Írásainak témáját nagyrészt a hazai munkásmozgalom küzdelmei és az emigráns évek tapasztalatai adják, de helyet kap bennük a mai magyar valóság is.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Szllágyi Gábor
Telefon: 12-144

AZ ONEDIN CSALÁD

újabb folytatásai szeptember 1-től keddenként lesznek láthatóak a televízióban. A főszerepben továbbra is Peter Gilmore játszik.

ÖNRÉSZESEDÉS NÉLKÜL

Egy évvel ezelőtt bővítette az Állami Biztosító a CASCO feltételeit. Ennek eredményeképpen önrészesedés nélkül — magasabb határ díjért, de minden kárt az AB térít — az év első felében 3000 debreceni gépkocsira kötötték szerződést.

JAKUTIA hárommillió 103

ezer négyzetkilométernyi területen arany, gyémánt, ón, földgáz, vasérc, csillám, szén egyaránt található. Nyerjungribán, Dél-Jakutiában egy hatalmas külszíni szénfejtési szomszédságban épül a Szovjetunió legnagyobb széndúsítója: kilencmillió tonna kokszolható szénét dolgoz majd fel, ha teljes kapacitással működik.

KVARCORÁT SZERELNEK

a debreceni Nagytemplom tornyába. A Műemlékvédelmi Felügyelőség irányításával végzett munka során csak a szerkezetet korszerűsítik, a számlap eredeti formájában marad. A felújított óra a tervek szerint először augusztus 20-án mutatja az időt.

Úttörők jubileumi különvonata indul a Szovjetunióba

Az úttörőszövetség megalkulásának 35. évfordulója tiszteletére a Magyar Úttörők Szövetségének megyei elnöksége jubileumi különvonatot indít augusztus 4-én a Szovjetunióba. A tiznapos moszkvai, kijevi, leningrádi úton megynék úttörői nemcsak a könyvekből, filmekből ismert világhírokat látningálva, hanem az ott élő emberek életével is ismerkedhetnek. Személyes tapasztalatok, élmények, baráti találkozók útján, úttörőtáborokban és -páloktákban tett látogatásokon ismerkedhetnek a pionirok életével, tevékenységével.

KÖZLEMÉNYEK

Modellvasút-javító műhelyemet megnyitottam, Hatvan u. 27., bar 3. ajtó. Nyitva: szerdán és szombaton 15–18 óráig. (8)

Ertesítjük a Debreceni Álltálos Szolgáltató Ipari Szövetkezet és a volt Debreceni Cipőipari Szövetkezet nyugdíjasait, hogy a szövetkezet 1981. augusztus 8-án, de. 9.30 órától KISZÖV Debrecen, Széchenyi u. 8. sz. alatti klubhelyiségében nyugdíjas-találkozó szervez. Mindenkit szeretettel várunk, DEÁSZ Szöv. biz. (8)

Önvizsgálattal

Július elején a munkarend változása, vagyis az „5+2” — bevezetése 200 ezer ember életében, megszokott időbeosztásában hozott változást, szerte az országban. Az „első fecskekét” egyre-másra követik a többiek, hiszen — kormányhatározat értelmében — 1982 végéig, ahol csak lehetséges, be kell vezetni az új munkarendet.

Az ötnapos munkahébevezetése egy év óta tartó folyamat állomása. Tavaly mondhattuk ki először, hogy a népgazdaság valamennyi ágában — így a közlekedésben és a szolgáltatásban is — heti 44 óra lett a munkaidő. Ezzel megérték a feltételek az újabb lépésre. Ugyanakkor a 44 óra munkahét általánosságra tele azzal a tanulsággal szolgált, hogy nem helyes az effajta átállások túlságosan elnyújtani.

Az „5+2” nem jelent olyan radikális munkaidő-csökkenést, mint annak idején a 44 óra munkahébevezetése, hiszen az egy műszakban dolgozóknak egyszemélyesen 42 óra, a több műszakosoknak pedig — a munkahébevezetésétől függetlenül — 40-42 óra kell dolgozniuk — öt nap alatt. Am ezáltal a vállalatok alapos önvizsgálataira kényszerítette lecke kaptak. Az átérés mi-kéntjére ugyanis nincsenek utazók. Mindenütt önterőből, a tartalékok feltárásiával — szervezésel, netán a teljesítmény követelmények szigorításával — kell megteremteni a feltételeket ahhoz, hogy az új munkarend ne vezessen a termelés csökkenéséhez. Egyetlen parancs van csupán: a dolgozók bére sehol se csökkenhet!

Lassan közhelyé válik, hogy a munkaidő-többszörösre nem a felelősök igazodnak. Az „5+2” alkalmat ad ennek a felülvizsgálására. Aligha kell mindenütt normákat „igazítani” vagy más szigorítások gondolkodni — bár az esetben, ha a vizsgálati ilyen eredményre vezet ez sem hátrány. Emellett azonban itt az alkalom, hogy a lépcsőzetes, rugalmas, osztott és más korszerűnek ismert munkarendek — ahol létjogosultságuk van — életkeljenek. Ehhez viszont nagyobb felelősséget, munkaszervezés és köcsönös bizalom kell vezetőik és beosztottak között.

Az „5+2” bevezethető a dolgozók csökkvő támogatása nélkül. Ha úgy tetszik, vizsgálhatóság a munkahébevezetés demokratia korántsem könnyű és broszrákkel sem sajátítható ismereteiből. Olyan megdást, amivel a nagy többség szívesen azonos csakis kollektív bölcsesség hozhat.